

za Jugoslovanske kmetake zveze. — Cena 28 Din za celo leto. — Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, naročnika reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica šte. 6.

Za svetovni mir.

Mir v državi in med državami je po vsej vsakega napredka — gospodarskega in kulturnega. Vojna razdere v par letih vse, kar je pridnost ljudi zgradila v desetletjih. Svetovna vojna je bila za to resnico prebridek nauk.

Države se tega zavedajo, čeprav v svetovni mir zaenkrat še nimajo vere. Ali vsaj nimajo moči, da bi ga zagotovile.

Vseh deset let se že shajajo razne razorožitvene konference, katerih namen naj bi bil, za vedno preprečiti vojno med državami.

Pa razorožitvene konference ne pridejo do uspešnega sklepa. Morda ne manjka dobre volje, vsaj pri nekaterih odločilnih državah, manjka pa vere v možnost svetovnega miru. Manjka tudi pravicoljubnosti, katera prizna nasprotniku, kar mu gre. Današnja država gleda še vedno samo na svojo korist, ne pa na pravico drugih.

Jedro svetovnega miru pa ne tiči v — razorožitvi ali celo uničenju vsega orožja, kar naivno ali pa zvito predlagajo ruski boljševiki. Zakaj v slučaju potrebe se orožje hitro izdela in končno je vojna vojna, naj bo orožja na obeh straneh malo več ali pa malo manj.

Jedro svetovnega miru tiči v miselnosti, ki mora postati čisto druga, kot je danes. Razorožitev bi po tej miselnosti prišla sama od sebe. To miselnost si razlagamo takole:

V zgodovini beremo, kako so se v starih časih na smrt skregane družine same delale pravico med seboj — z orožjem. Zakaj kakšnega pravega sodišča, ki bi imelo moč in oblast, ni bilo, ali ga niso priznali. Takozvana krvna osveta v albanskih gorah je še vedno danes neka oblika takega medsebojnega družinskega obračunavanja brez sodišča.

Ko se je človeška kultura nekoliko bolj razvila in poglobila, so se recimo v posameznih mestih uredila sodišča. Če sta se dve družini skregali, ni več prišlo do krvavega spopada kot včasih, temveč hajdi pred sodnika. Kar je ta rekel, je držalo na obe strani, če vseeno ali ne vseeno.

Pač pa so se v tem času še vedno cela mesta med seboj vjaskovala. Dočim so se posamezne družine že navadile na to misel, da naj razpor reši sodnik, pa mesta

še niso imela takih medsebojnih sodišč in je odločevalo orožje — seveda navadno v ogromno obojestransko škodo.

Pa so prišli časi, ko so ljudje spoznali, da je tudi to neumno. Če med družinami more razsojati mestni ali občinski sodnik, zakaj ne bi med mesti mogel soditi recimo od države nastavljen sodnik. In danes je ta miselnost že tako prodrla v ljudi, da nobeni občini, ki ji recimo sosednja občina ali mesto naredi krivico, ne pade v glavo: hajdi z orožjem 'nanjo, puška naj odloči pravico. Ampak gre pred sodnika in stvar je po zadnji razsodbi končno veljavno rešena.

Ni pa v nas še prodrlo to mišljenje, da prav isto velja za države. Danes je tako: če se ena država čuti po krivici prizadeto od strani druge ali pa ogroženo v svojem napredku, tedaj se napove vojska. Kri teče, ljudje se ubijajo v milijonih, mesta in vasi se rušijo. In koncem koncev velikokrat niti ni po pravici odločeno, temveč po moči orožja. Krivica tako postane še večja, kot je bila preje.

In če se danes toliko prizadevajo za to, da se zagotovi svetovni mir, gre v prvi vrsti za to: vse države morajo dobiti prepričanje, da mora medsebojne spore rešiti samo neko mednarodno razsodišče. Kakor danes nobeni po krivici prizadeti občini ne pride na misel, da bi šla s topovi nad nasprotno občino, temveč gre k sodniji, prav tako bodo morale države čisto izgubiti to mišljenje, da se medsebojni prepiri rešujejo z orožjem, ki vrhutega lahko celo odloči za krivico, temveč da gre država k sodniku in toži. Kar sodnik odloči, to drži.

Ta miselnost pa se ne da v desetih letih vzgojiti, temveč rabi morda celega stoletja. Treba bo tudi v mednarodnih sodnikih vzgojiti tistega duha nepristranosti, kot ga imajo v splošnem današnji navadni sodniki. Vse to rabi časa in zopet časa.

Zato današnjih na videz brezuspešnih prizadevanj za svetovni mir ne smemo gledati preveč črnogledno. Vsi vidimo, da se vrši, čeprav silno počasi in nevidno, vzgoja tiste miselnosti, ki je edina moč na in sigurna podlaga za zagotovitev svetovnega miru.

Samo da bi Bog dal, da ne bi kak vročokrvni državnik, ki se drži še starih

načel krvne osvete, med tem časom s pestjo udaril v to vzgojno delo in z novo krvavo vojno porušil še to Evropo, kolikor nam jo je po svetovni vojni ostalo. Zakaj zdi se, da bo potem tudi ta vzgoja odveč, ker ne bo kaj vzgajati.

Naj se napravi konec.

Radičevci in žerjavovci v Belgradu z največjo silo vihte kramp opozicije, ki naj stre sedanjo vlado.

V ta namen že skoro dva meseca vsak dan vlagajo razne za lase potegnjene nujne predloge, o katerih se po skupščinskem poslovniku mora takoj razpravljati. Pri vsakem predlogu so radičevci in žerjavovci govorili na dolgo in široko, da skupščina mnogokrat cel dan ni prišla do pravega dela. Pretekli teden je mučil skupščino g. Pucelj s svojim predlogom o rabi slovensčine v skupščini, žerjavovci so vložili interpelacijo o nekem socialistu, ki mu je policija prepovedala shod, ker ga ni naznanil itd.

Kaj je posledica tega neplodnega kričanja v Belgradu?

1. Da mnogo dni poslanci morajo brezuspešno sedeti v skupščini ter poslušati brezplodne prepire o nepotrebnih nujnih predlogih. Vsak dan pa stane narod, skupščina blizu enega milijona dinarjev. Ta milijon morajo plačati davkoplačevalci. Pri nas žerjavovci in samostojneži hujskajo ljudi zoper naklado na šnops, s katero se naj popravljajo naše ceste in vzdržujejo bolnišnice in katero plačuje, kdor hoče, v Belgradu pa ista stranka požre davkoplačevalcem skoro vsak drug dan približno en milijon dinarjev.

2. Ti nujni predlogi so pogostokrat taki, da nam jemljejo kredit v inozemstvu. Na primer predlog o belgrajski ječi Glavnjači. Ko so po inozemstvu brali krvave govore žerjavovskih in radičevskih ljudi o Glavnjačih, so rekli: Jugoslavija je prava jama razbojnikov. Tako približno so pisali inozemski časopisi. Pa kaj za to, bo kdo rekel? Zal, zelo veliko. Kadar taka država išče posojila, ga ne dobi, če pa ga dobi, ga mora z oderuskimi obrestmi plačati. Vse to pa gre na grbo našega davkoplačevalca. Baš z Glavnjačo so nam naši radičevci in žerjavovci silno škodovali pri posojilu in

NOVICAR

Blagoslovljene praznike

vsem naročnikom in bralcem »Domoljuba«.

Uprava.

Uredništvo.

d »Domoljubove« Novice v slikah, in sicer 3. in 4. številka, so priložene današnjemu »Domoljubu«.

d Mariborska oblastna skupščina. Na seji mariborske oblastne skupščine dne 27. marca je podal oblastni odbornik g. Kugovnik obširno poročilo o oskrbi osirotele dece v mariborski oblasti. V svrhu čimvečje zaščite osirotele in zanemarjene mladine je sklenil oblastni odbor zasnovati posebno organizacijo: Oblastno zaščito mladine. — Poročilo o delovanju oblastnega odbora za kmetijstvo je podal obl. poslanec g. Kranjc. Omenil je podporo 20 tisoč dinarjev Prekmurju in Medmurju, kjer so uničile poljske miši mnogo njiv in travnikov, in 23.400 Din za zdravljenje metljavosti pri živini. Napovedal je tudi ukrepe oblastnega odbora v svrhu izboljšanja živinoreje, podpiranja gospodarskih in gospodinjstvih tečajev po deželi, ureditev drevesnic in trtnic po deželi. — O zdravstvenih zavodih je poročal g. dr. Veble, da so precej zadolženi. — Veliki župan je odgovarjal nato na vprašanje glede znane aretacije poslanca Rozmana. Neopravičeno aretacijo je zakrivil v prvi vrsti predstojnik občine v Strigovi in orožniki. Občinski predstojnik je radi teuga odstavljen, orožniki pa bodo klicani na odgovor od pristojnega mesta. — Ostro je govoril poslanec dr. Kečkeš o nekaterih občinskih blagajnikih v Medjimurju. Tako je n. pr. dal v neki občini načelnik mlademu fantu 400 Din iz občinske blagajne za potnino v Zagreb, kamor je šel — častitat Radiču, ko je imel mandat za sestavo vlade. — 29.

dobro razumemo dr. Korošca, ki je prosil radičevce in žerjavovce: Gospodje, saj lahko vse poveste, skušal bom vse nepravilnost odstraniti, toda povejte tako, da ne bo ves svet slišal. — Pa gospodje so tulili naprej.

Kaj nujno sledi iz tega? Sedanja vlada vztrajno dela na tem, da ustvari za dvig gospodarstva v državi potrebne pogoje. Novi davčni zakon in veliko inozemsko posojilo sta dva glavna stebra, na katerih se bo začelo graditi novo gospodarstvo. Če žerjavovci in radičevci vlade pri tem delu nočejo podpirati, je gotovo ne smejo ovirati. Zato je nujno potrebno, da se njihov predolgi jezik, s katerim škodujejo gospodarstvu naše države, pristriže. Zato naj bi se spremenil skupščinski poslovnik tako, da se taki nujni predlogi, katerih namen je samo nagajanje, odložijo na zadnje mesto. Država potrebuje dela in zopet dela, ne pa kričanja.

marca je razpravljala mariborska oblastna skupščina zlasti o kmetijskih in gospodinjstvom-nadaljevalnih šolah. — Prihodnja seja oblastne skupščine bo koncem maja.

d Dobitki stadionske loterije so se pričeli deliti pretekli ponedeljek v Društveni nabavni zadrugi, Ljudski dom, 1. n., v Ljubljani.

d Vzgleadni Mohorjani so v delavski župniji v Teharju pri Celju. Leta 1925. je imela tam naša družba 68 udov, leta 1926. 164, leta 1927. 191, letos pa 250.

d Oblastni odbor je prevzel pretekli teden pod svoje vodstvo: mlekarsko šolo v Skofji Loki, kmetijsko šolo na Grmu, nižje nadaljevalne ženske obrtne šole v oblasti in šolo v ljubljanski »Mladiki«.

d O Delavski zbornici, nje razvoju, na logah in delu prinaša zanimiv članek »Slovenec« od 28. marca. Opozarjamo nanj zlasti podeželsko delavstvo.

d Nova lepa kapela v čast presv. Srcu Jezusovemu je bila blagoslovljena te dni v Bresternici pri Mariboru.

d Joca Jovanovič, znani voditelj srbskih zemljoradnikov, je 30. marca predaval v ljubljanskem Unionu o naših razmerah napram Italiji. Njegov govor prinaša »Slovenec« z dne 31. marca.

d Proračunska seja ljubljanskega občinskega sveta je bila 27. marca in nje nadaljevanje 29. marca. Skupnih izdatkov je 65.593.050 Din, dohodkov pa 56.531.252 D. Uvedba splošnega osemurnega delavnika bo veljala občino 1 milijon Din. Največji dolg ima ljubljanska občina pri Mestni hranilnici, in sicer nad 36 milijonov Din, za katere mora plačati 3.398.484 Din letnih obresti. Občinski svet je razpravljal še o važnih javnih občinskih napravah, o stanovanjih, o razširjenju električne železnice, o regulaciji Ljubljane itd., kar se bo izvršilo polagoma z najetjem posebnega posojila, da se porazdele bremena tudi na zanamce, ki bodo korist vseh teh naprav uživali. Socialisti so kritizirali proračun, kakor tudi delovanje bivših gerentov in komisarjev, vendar se je videlo, da kritika vobče ni bila stvarna in je imela le cilj, da pridobi socialistom novih volivcev. Dr. Lemeža, ki se je obregnil ob zakrament sv. zakona, je podžupan prof. Evgen Jarc zavrnil, rekoč, da je krščanski zakon za človeštvo gotovo večjega pomena kot komunistično koruzništvo. Proračun je bil končno z ogromno večino glasov sprejet.

d Iz proračuna mariborske občine. Proračun je za 1 milijon 473.052 Din večji kot leta 1927. Pobirale pa se bodo v tekočem letu iste doklade, kot l. 1927., le do-

klada na vinsko trošarino se je znižala za 5 odstotkov. Raznih izrednih del se bo izvršilo v mestu za 15 milijonov Din, ki bodo prišli v prid delavcem, obrtnikom, trgovcem in podjetnikom. Najbrže pa se bo poleg tega zidalo iz kalderminkskega fonda tudi poslopje za carinsko in kolodvorsko pošto, za kar je proračunano 12 milijonov Din. Torej tudi v l. 1928. bo v Mariboru dovolj dela in jela.

d Važno za tiste, ki nameravajo zidati hišico, »Slovenec« z dne 25. marca je prinesel lep načrt g. Ivana Vurnika za enodružinsko hišico. Isti časopis z dne 1. apr. pa podaja proračun za tak dom in vrt. Čedna enodružinska hišica bi stala po tem načrtu in proračunu okrog 50.000 Din. — Opozarjamo pri tej priliki na navedeni dve »Slovenčevi« številki.

d 100 dolarjev (5500 Din) je daroval fondu za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo naš ameriški rojak g. dr. F. J. Kern v Clevelandu v Ameriki.

d Konec oblasti gerentov. 1. aprila so se izvršile volitve tudi v madžarskih občinah Slovenske krajine, s čemer je osemletne oblasti gerentov konec in vse občine preidejo v roke svobodno izvoljenih občinskih odborov. Prekmurci gotovo ne bodo pozabili, da jim je bila vrnjena občinska avtonomija šele takrat, ko je sodelovala v vladi SLS.

d Pretekli ponedeljek je minulo deset let, odkar župnikuje trnovskim faranom v Ljubljani slovenski pisatelj čast. g. Franc Finžgar.

d Cene mleka po naših mestih. Ljubljana 2.50 do 3 Din, Maribor 3 Din, Zagreb 3 Din, Sarajevo 4 do 5 Din, Belgrad 5 do 6 Din.

d Pri gradnji železnice Belgrad-Novska na progi 325 km bo zaposlenih okrog 16.000 delavcev. Na dan bodo menda dobivali od 22 do 26 Din. Vsak mora imeti svoj kramp in lopato.

d Vojni materijal kopičijo Italijani ob jugoslovanski meji, obenem pa fašistovski zvijačniki pišejo, da se — mi oborožujemo.

d Avtomatična telefonska centrala v Zagrebu je bila izročena prometu 1. aprila.

d Pri volitvah obratnih zaupnikov papirnice v Vevčah pri Ljubljani so dobili »narodni delavci« 63, krščanski socialisti pa 434 glasov. »Narodni« dobe 1, naši pa 7 zaupnikov.

d Redno k vsakemu vlaku in obratno vozi avtomobil na progi Lesce-Bled.

d Tridesetletnico zdravniške službe je praznoval pretekli teden g. dr. Franjo Jankovič v Mariboru. Bil je svoj čas izvoljen od našega ljudstva v kozjanskem okraju v deželni in državni zbor.

d Izkaznice za romanje na Trsat so se vsem prijavitelcem že odposlale. Romanje se bo vršilo kakor smo že poročali, o Enkoštih, t. j. od 26. do 28. maja. Kdor želi skozi Postojno, doplača za skupni potni list približno 20 Din in se mora do 10. aprila 1928 prijaviti. Za potovanje preko Karlovca se prijave še nadalje sprejemajo. Vsa posajnila daje »Sveta vojska« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

d Organizacijske zadeve. »Zveza organizmov za Slovenijo« je pri obeh velikih županih vložila s temeljitimi razlogi in dokazi

opremljeni vlogi, v katerih se prosi, da naj veliki župan v slučaju spora ali je glavna služba organistovska ali cerkveniška, razsodi, da je glavna služba organista. Cerkevnikovo delo je ročno, dočim je delo organista duševno. Organist mora imeti za svoj stan že prirojen talent, mora se šolati itd. Organist prevzame službo cerkvenika kot nekak priboljšek k svoji plači. Veliko opravi cerkvenika lahko opravi kdo drugi, organista pa ne more nadomestiti nihče drugi kakor kakšen organist. Upamo, da bodo vloge ugodno rešene in bomo o tem poročali.

d Na Brezjah bode imel v torek, dne 10. t. m., ob 10 slovesno 'zlatu sv. mašo ondotni frančiškan preč. p. Marijan Širca, rojen v Pliskovici na Primorskem 7. januarja 1854.

d Nemška zveza za pospeševanje prometa z Jugoslavijo je sporočila, da pride letos začetkom septembra okrog 1000 članov raznih nemških turistovskih društev na štirinajstdnevno bivanje v naša letovišča ob Jadranskem morju.

d Poljedelsko ministrstvo je dovolilo 150 milijonov Din za popravo obrežja Donave, da bodo tako v bodoče poplave rodovitnega polja onemogočene. 1. marca so že začeli z delom.

d Umrl je v Splitu bivši poslanec in minister don Juraj Biankini v 81. letu starosti.

d V Višnji gori je umrl v starosti 85 let vpokojeni nadučitelj g. Janko Skrbinec. Zložil je napev nagrobni »Vigred se povrne«, ki je v zadnjih letih skoraj pri vseh pogrebih na dnevnem redu.

d 72 let staro ženico je povozil osebni avtomobil na cesti Grobelno-St. Vid. Obe nogi zlomljeni.

d Smrti padec. Na ljubljanskem kolodvoru je po nesreči padel 20 letni sluga Anton Zapca ter pri padcu tako nesrečno priletel na tir, da si je prebil lobanjo in mrtev obležal.

d Smrt na nesreča z revolverjem. 23-letni uslužbenec lesne tvrdke Faxner v Trstu Italijan Gino de Riva je koncem preteklega meseca kupoval les po kamniškem okraju, kjer se je stalno mudil. Preteklo nedeljo, na dan svojega godu, se je peljal z nekim prijateljem in svojo zaročenko v Laze v Tuhinjski dolini. V gostilni Burkelja so za igro streljali z revolverjem v tarčo. Ena patrona pa se ni hotela sprožiti. Preden so končali, je fant za šalo nastavil revolver, v katerem je bila pokvarjena patrona, na sence ter s smehom vprašal nevesto: Ali naj? Pri tem je podzavestno rahlo pritisnil na petelina, patrona se je vžgala in fant je mrtev padel na tla.

d Strašna smrt pod kolesi. V Subotici se je te dni pripetila v tovarni železnega pohištva grozna nesreča. Delavec Iv. Bardin je zašel pod kolesa, ki so ga popolnoma zmečkala, tako da so izpod stroja potegnili potem eno samo veliko in krvavo kepo. V tovarno je prišla tudi mati ponesrečenega delavca. Ko je videla zgnečeno telo svojega sina, je od žalosti zblaznela.

d Zopet nesreča pri sekanju gozda. Izsekavanje Kobiljanskega gozda v Slovenski krajini se vrši z velikansko naglico,

Razumna uporaba.

Če želite »RADION« popolnoma izkoristiti, pazite, kako ga uporabljate. — Ne pozabite na prvo pravilo: »RADION« treba raztopiti v mrzli vodi.

Le tako razvija »RADION« svojo moč in pere zares »sam«. To pravilo je sicer enostavno, toda ravno zato ne smete pozabiti

»RADION«
v mrzli vodi raztopi!

zato ni čuda, da so nesreče na dnevnem redu. Pretekli teden je zopet nekega delavca drevo ubilo, štirim pa zadalo večje in manjše rane.

d Parni kotel je eksplodiral v tovarni Westen v Celju. Delavec Andrej Zidanšek je bil pri tem težko poškodovan.

d Med odbijače dveh lokomotiv je prišel kurjač Mijo Škahar na kolodvoru v Zagrebu. Popolnoma zmečkan. Zapušča ženo in dvoje majhnih otrok.

d 6 m visoko raz lestvo je padla, ko je razobešala perilo, delavka Marija Keršičeva na Celovski cesti v Ljubljani. Je la malo upanja, da bi okrevala.

d Požari vsevprek. V Podgorju pri Pišecah je zgorela Karlu Sneidergerju streha in v podstrešju spravljeno žito. — V Gornjih Duplicah pri Grosupljem je zgorel Kukčev pod. — Konradu Belcu iz Sv. Urbana pri Ptujju je uničil požar gospodarsko poslopje. — V Bišeckem vrhu je pogorela viničarija Ivana Majariča. — V torek, dne 27. marca, je gorelo v znani trgovini »Pri solncu« v Ljubljani.

d 22 vagonov eksplozivnega materiala je bilo odposlano zopet iz Italije na Madžarsko. Pošiljatev so zadržale naše oblasti v Subotici.

d Plačilo za alkohol. Iz Št. Petra pri Novem mestu se nam piše: Neki naš rekrut je 18. t. m. na vožnji proti Ljubljani skočil z vlaka. Bilo je preveč alkohola v glavi. Skok z vlaka mu je pregal alkohol iz glave, razmesaril obraz ter prinesel dvo-mesečni zapor kot priboljšek pri vojaki.

d Vlom. V noči od sobote na cvetno nedeljo so vlomili lopovi v Društveni dom v Sostrem. Razbili so 4 vrata, razmetali knjige v knjižnici in obleko v garderobi.

Denarja so dobili komaj par dinarjev, skode so pa napravili precej. Sekiro, s katero so vlomili, smo našli na travniku, dobili so jo pri sosedu v drvarnici, kamor so vdrl, iskali so jo tudi v farovski drvarnici, kamor so tudi vlomili in pustili povsod vse vrata na stečaj odprta.

d Blazen ali — najet? V četrtek zvečer so zaprli v Splitu nekega Nikolo Suiča iz Supetra, ko je na železniških tračnicah nedaleč od Splita zabijal v progo dva železna kavla. Suiča je prijel progovni čuvaj, ki je pred odhodom brzovlaka v Zagreb pregledoval progo. Suič je bil izročen v policijske zapore. Ker je Suič podanik Italije, so oblasti uvedle preiskavo, če je res umobolen in če ga ni kdo nagovarjal, da izvrši atentat na brzovlak, ki bi mogel imeti zelo velike posledice.

d »Dobrote« kinematografa. Osiješka policija je izdala tirolco za 13letno šolarico Radonko, ki je pod vplivom slabih filmskih predstav ukradla svojemu očetu znesek 21.000 Din in pobegnila v družbi z neko svojo tovarišico neznankam.

»Naš dom.«

Pirhov in pisank bi rad tudi »Naš dom«! Pa mu še 350 naročnikov iz ljubljanske škofije naročnine ni plačalo.

Napravite si voz, da vsaj ta mesec ne boste pozabili poslati naročnin! Saj so tisti največji škodljivci katoliških listov, ki jih naročajo, pa nič ne plačajo. Med nami naj takih ne bo!

Če nimate polnice, si jo kupite za 25 par na pošti in vpišite štev. 13.577 ter naslov: »Naš dom« v Mariboru. Tako vas poštnina nič ne velja.

Stomškovske slike misli izdati »Naš dom« v začetku maja: pol metra visoke, krasno barvane in na najfinejšem trdem papirju. Veljale bodo okoli 25 Din; naročniki »Našega doma« jih bodo dobili precej ceneje

PO DOMOVINI

RIBNO.

Zadnji čas je postalo pri nas precej živahno posebno v društvenem oziru. V teku enega tedna sta se vršila kar dva občna zbora. Prvi nanovo poživljenega Prosvetnega društva, drugi pa Gasilnega društva. Kar se tiče Prosvetnega društva, moram pripomniti, da je zelo delavno. Nasprotnikom, pa tudi nekaterim našim ljudem, to ni nič kaj povolji. Pa naj bo tako ali tako, vsi tisti, ki imajo namen iz kateregakoli vzroka nasprotovati nam, naj vedo, da nas njih zbadanje in podtikanje ne bo uplašilo. Tudi strahopetnost naših ljudi, ki se bojijo, da bi se s tem, ako bi nas podpirali, komu zamerili, nam ne bo vzelo poguma. Nasprotno. S tem nas bodo še bolj podžgali. Toliko v vednost vsem, ki imajo namen nasprotovati našemu društvu.

VINICA.

Pri občinskih volitvah so bile tri liste proti edini naši. Pa le ni šlo. Večina je naša. Imamo župana in vse občinske svetovalce, ki so trdni in zavedni naši pristavi. Zaznamovati je pod novim odborom že tudi lep napredek. Prejšnji odbor se je stiskal po raznih stanovanjih, novi odbor pa si je takoj kupil lepo hišico na najlepši točki trga. Ko jo bo še prenovil in povečal, bo gotovo v kraseli Vinici. Le eno bi svetovali našim občinskim možem, naj se namreč prav nič ne ozirajo na krivdane liberalnih kapitalistov. Ker so se pri proračunski razpravi dali premočiti od teh kričadev, so razdeljena bremena zelo nesocialno in krivično. Naš kmet namreč, ki je zadolžen do grla, nosi 200 odstotkov na direktne davke, medtem pa se je znižala občinska taksa našemu edinemu mesarju, ki ima itak okoliš kot malokateri mesar v mestu.

Dne 24. februarja t. l. smo imeli konkurenčno bravnovo za popravo župne cerkve. Stroški ne bodo posebno veliki in še del teh so gosp. župnik obljubil kriti s cerkvenim imetjem in s pomočjo naših Amerikancev. Vsi samo želimo, da bi se cerkev čimprej popravila. Vedno pa mora seveda biti kolo vmes, ki dela zrago. Nekdo, katerega smo morali že ob priliki občinskih volitev odločno grajati radi njegove protijupne agitacije, sedaj že zopet bega ljudi s pripovedovanjem, da bo popravilo cerkve stalo tri milijone dinarjev. Kdor mu hoče verjeti, naj verjame, večina nas je že toliko pametnih, da vemo, kaj je in kaj ni. Vseeno pa se čudimo predrznosti tega gospoda, da si upa s tolikim maslom na glavi še vedno na dan. Mar misli, da je afera o agitaciji že pozabljena, če ni ravno sedaj na dnevnem redu? In o pretepanju in šikaniranju občanov je dovolj znanega, dasi je usmiljenja do njega nismo hoteli vleči teh stvari v javnost. Vendar pa naj si gospod zapomni, da je našega potrpljenja konec (Naznanite ga vendar na pristojno mesto. Op. ur.) Da bi nam liberalci preprečili popravilo župne cerkve, so izposlovali nalog, da se zida nova šola. Ker pa je to dolgo povlače samo zase, bomo prihodnjice po potrebi o tem rekli kakšno besedo.

Od aprila dalje si že lahko naročite »Naš dom« za 9 Din, če ste »Domoljubov« naročnik. »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova c. 6.

d Za Ameriko in druge inozemske zadeve dela že deseto leto aspešno, dobro in po zmernih cenah dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6.

d Pri zaprtju, pehanju, bolečinah v roku, bolečinah ob straneh, pomanjkanju sapa, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroča naravna »Franz-Josef«-grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z izbornim uspehom tudi pri zdravljenju trakuje. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

4

LEŠE.

No, pa le nismo od sveta odrezani, kakor se je tamle enkrat bralo v Domoljubu; saj nas je pred kratkim iznenadil in počastil avto iz Kranja! Kar se pa pošte tiče, nas pa hočejo vendarle od sveta odrezati; s 1. aprilom dobivamo namreč pošto samo trikrat na teden! Protestiramo. Če smo bili svojčas Lešani tako širokogrudni, da smo pristali na to, da so nas priklopili brezjanski pošti, ki bi brez nas in našega pristanka sploh ne bila življenja zmožna, naj bodo tudi merodajni činitelji toli dobrotni do nas, da nas z dostavljanjem pošte ne prikrajšujejo!

SKOCIJAN PRI MOKRONOGU.

Dne 9. marca t. l. je umrl v Savinku pri Škocijani gosp. Andrej Brežar. Bil je sloveč zvonar, ki je kaj rad in lepo pritkaval na naše ubrane zvonove.

NA DOLU PRI HRASTNIKU.

Vsak kraj, v vsakem letnem in vremenskem času krije v sebi svojo dušo in lepoto. Podobno je velen nekje potopisec dr. Oblak. Tudi jaz nisem videl nikjer povsod tolikanj naglašene enoličnosti in dolgočasja trboveljske premoznosti krajin, ko sem šel dolgo pot od postaje Hrastnik na Dol. Ozka, globoka soteska, v katero se podamo ob postaji, je naravnost planinsko slikovita. Vzdušje vse ceste divja bobneči gorški potok, ob vsaki strani grozeče, razklane skale in čeri, tu in tam tilha gozdna samotna. Mahoma pa se odpre pred našimi očmi proslorna temnozeleno kotlina, katero s svojo veličastno cerkvijo in meščanskimi poslopji v sredi krasi bolj trgu kot vasi podobni kraj — Dol.

Presenetljiva mogočnost in procvit te vasi pa ni samo izraz industrijske delavnosti bližnje okolice, ampak predvsem tudi jasek dokaz gospodarske podjetnosti, pridnosti in nadarjenosti ljudstva. Le-to ima v svojem izobraženstvu tudi voditelje, ki vodijo narod na prosvetnem, kulturnem in gospodarskem polju vedno in z vso gorečnostjo na pravo pot. To dokazuje kmetijska zadruga, ki je prištedila narodu mnogo in mnogo denarja in ki gradi sedaj sredi vasi veličasten dom, primeren za vse društvene in gospodarske prireditve; to priča občesna in delavna kmetijska podružnica in nje živo stremenje urediti v okraju čimveč vzornih posestev; to potrjuje veliko število prosvetnih društev za kmečko in delavsko mladino (izobraževalno društvo, pevsko društvo itd.); temu je dokaz tudi lepo število nadarjenih kmečkih mladeničev, ki so obiskovali razne gospodarske šole in poučne tečaje in to nam pove med drugim še sadijarska in vrtnarska podružnica, ki je pridobila že pri ustanovitvi občanem zboru dne 25. marca t. l. 56 zavednih članov. Kakor je smatrnob ob Paki smatrati za žarišče prosvetnega in gospodarskega dela v Gornji Savinjski dolini, tako je tudi Dol pri Hrastniku glede društvene in prosvetne delavnosti zgleden vsemu laškemu okraju.

Gospodarske in kulturne ustanove v omenjenih občinah jasno pričajo, kako mogočna in obsejkoristna je zadruga zavest pri izobraženem, zavednem ljudstvu. In med ljudstvo, ki si je svesto svojih idealnih stremeljenj, ki ljubi delo in napredek in v tem tudi svojo domačo grudo, svoj tihi kmečki dom in lepoto slovenske krajine, prihaja človek vedno z veseljem — in iz srca rad.

Fran Wernig.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Za občinske volitve dne 22. aprila so nasprotniki vlečili kar dve kandidati listi. Na videz so se nekoliko skregali, vemo pa vsi, da so eno in da je Vale njih general. Trobijo, da jim ni za politiko, temveč za gospodarstvo. Kakšen je tisti gospodarski program, vsi dobro vemo. Kar ima občina glavnih dohodkov, je zasluga in delo SLS, česar noben liberalci ne more zanikati. V proračunu je postavka za leto 1926. in 1927. po 5000 Din za razširjenje ceste na sejmishče. Zakaj je občinski odbor ni razširil? Zato, ker je žakal ugodne prilike, da bi prestavil sejmishče in občini vzel glavni vir dohodkov. Ravno tako je bila v proračunu za l. 1926. in 1927. postavka po 10.000 Din za zidavo nove občinske hiše. Zakaj tako velike vsote v teh težkih časih.

Naj tudi zanamci pričajo. Denar od občanov izliliti je lahko, preskrbeti ga, je pa umetnost, ki je našim liberalcem španska vas.

Za povzdigo živinoreje niso nasprotniki ničesar storili. Nasprotni V Kostanjevci so glasovali proti temu, da bi dobili od okrajne blagajne v Krškem primerno vsoto za povzdigo živinoreje. Sedaj pa poglejmo, kaj je storili SLS. Na občnem zboru živinorejske zadruge smo slišali, da imajo člani v poldrugem letu, odkar obstoji zadruga, koristi za 300.000 kron. Dokaz: Po nasvetu načelnika so člani ozdravili 50 krav, bolnih vsled kužnega katarja spolovil, da so se oplenile (50 x 3000 = 150.000 K), kar se ne bi, če bi bile bolne. Dali bi jih morali mesarjem. Krava pa daje tudi za 2000 kron mleka na leto. Torej bi veljalo mleko od 50 krav 100.000 K. Dva bika in trije merjasec so pa tudi več vredni kot 50.000 K, torej skupno 300.000 kron, ne všteti vrednosti lepih telet, ki se lažje in dražje prodajo in boljše mlečnosti, ki jo ima živina montaforne pasme, kar bo najboljšje pokazala bližnja bodočnost. Zadruga je posredovala tudi pri nakupu in prodaji plemenjakov. Poslanec Sušnik pa je zopet izposloval podporo, ki jo kmalu dobimo. Tako dela SLS za ljudske koristi. — Že to pomlad namerava SLS začeti akcijo za napravo gnojničnih jam. V občini je približno 800 posestnikov, ki še nimajo gnojničnih jam. Če računamo, bi znašala škoda na izgubljeni gnojnici na leto pri vseh 800 posestnikih 3.200.000 K (denar tri milijone dvestotisoč kron). Kolika škoda! Ta denar pridobiti z napravo gnojničnih jam s pomočjo občinskega odbora je program sedanjih kandidatov SLS. Kako in na kakšen način, bomo zvedeli na shodu Taka je gospodarska politika SLS, pri liberalcih pa ni drugega kot farška gonja, ki so je ljudje že do grla siti. Zato bo vsak pameten volivec vrzel 22. aprila kroglice v drugo skrinjico — SLS, katere nosilec je ugleden in spoštovan posestnik Frančiš Franc iz Dol. Stare vasi.

BITNJE PRI KRANJU.

Pred kratkim smo ustanovili za Zgornje, Srednje in Spodnje Bitnje *gasilsko društvo*. Ustanovni občni zbor društva se je vršal 26. febr. t. l. Poleg številnih domačinov so se udeležili v obilnem številu zborovanja tovariši sosednjih gasilnih društev. Društvo šteje danes 70 rednih in okrog 170 podpornih članov. Ker društvo še nima nikake imovine, prosi slavno občinstvo naklonjenosti in podpore, da mu bo čimprej mogoče nabaviti vsaj potrebno orodje. Svojo prvo prireditev bo imelo v začetku meseca maja.

ST. PETER PRI NOVM MESTU

Kmetijska nadaljevalna šola je 15. marca t. l. zaključila prvi tečaj. Na 40 fantov je vztrajalo vseh pet mesecev v pouku, ki jim je že prvo leto leto prinesel obilo dobička. Izletli na Grm, v Pletenje in na Sušak jim bodo obzorje nazirali in jim nazorno odprli pogled v vzorno kmetijstvo. — »Vestalka«, ki so nam jo 4. postno nedeljo vpriporila dekleta Marijne družbe, nam je nudila obilo lepega užitka. Starejši — zlasti moški — nimajo žal nobenega smisla za dramatične vzporeditve; mladina je tozadevno veliko bolj uvidena in pridno polni društveno dvorano. — Od tihe do cvetne nedelje smo imeli v »Katoškem domu« higijensko razstavo. Ob nedeljah se je kar trlo ljudstva v dvorani. Pa tudi čez teden je bil nepričakovano dober obisk ne samo od strani šolske mladine, ampak tudi od strani odraslih. Razstavo je posetilo nad 2000 ljudi. Kaj zanimiva so bila predavanja! Na dan otvoritve je dvakrat predaval — enkrat s pomočjo filma g. dr. Pirc. Na evneto nedeljo je imel g. oficijal Puhar dvojne skioptičnih predavanj o alkoholizmu. Čez teden pa je vse dni uradnik-razlagalec navzočim pojasnjeval na kino razne bolezni in navodila, kako si ohranimo naše zdravje. Ljudstvo je higijensku zavodu zelo hvaležno. — Na belo in še naslednjo nedeljo bomo imeli na vpogled 92 slik, ki nam bodo pojasnjevale romanje na Velehrad, v Prago in Staro Boleslav. Hvaležni smo tukajšnji hranilnici in posojilnici, ki nam je omislila za društveno vporabo lep skioptikon.

DOB PRI DOMŽALAH.

V dneih od 11. jan. do 20. marca smo imeli v Dobu prvi *gospodinski tečaj*, katerega se je udeleževalo 10 gojenc. Priredilo ga je kat. prosv. društvo. Za naš kraj in in za sedanjí čas je bil silno potreben. S tem je bil k našemu napredku storjen velik korak naprej. Z veliko spretnostjo je vodila tečaj gđ. Marica Krištof. Delo je vsem primerno razdelila, da je vsaka tečajnica prišla do

rsoga, kar spada k gospodinjstvu. Bila pa so tudi predavanja. Imela sta jih poleg gđe. vošteljice gospe Smollikova, tukajšnja učiteljica in č. g. kaplan Ambrožič. Koncem tečaja so privedle gojenke razstavo kuharskih in ročnih del. Občudovali smo, kaj vse premore dekliška roka storiti in to v tako kratkem času. Vidi se, da je pri vsakem delu treba vztrajnosti, vzajemnosti in resne volje, ker le na podlagi teh je uspeh zadovoljiv.

Ker je bil prvi tečaj tako zadovoljiv, je upati, da se kmalu priglasi toliko gojenk, da bo že v jeseni drugi.

SODRAŽICA.

Imamo torej župana, demokrata in sicer prvovrstnega. Piše se Evgen Ivanc. Ta ali oni povprašuje, kako je mogoč v Sodražici demokratični župan, saj vendar pri skupščinskih volitvah voli blizu tui četrtine volivcev SLS. Na svetu je pač vse mogoče. Pri občinskih volitvah, 18. marca, je dobila SLS 12 odbornikov, SDS 6, SKS 1, 6 pa stranka, katere poglavar je nekdanji župan Anton Lovrenčič, glavni oporla sta mu pa Ambrožič in Pirc. Lista, katere nosilec je bil Lovrenčič, je celo nosila dišno označbo SLS. Tudi volivci, ki so vanjo metali kroglice, vsi trdijo, da so zvesti pristaši SLS. Potemtakem je bilo izvoljenih 18 odbornikov SLS in le sedem kmetsko demokratičnih. Po človeški sodbi bi pač vsakdo pričakoval, da bo na dan županske volitve izvoljen župan iz vrst SLS in sicer iz najmočnejše skupine, kateri je le enega odbornika manjkalo do absolutne večine. Lovrenčič je pa račun prekrizal. On in štirje njegovi odborniki so pri ozi volitvi volili demokrate. Le eden je imel toliko ponosa in zavednosti, da je oddal prazno glasovnico, zato je prišlo do žreba, ki je pa župansko čast naklonil demokratu. Gosp. Lovrenčič, prav hvaležni smo vam, da ste vrgli krinko raz obraz in pokazali, kje je vaše srce. Obilo sreče vam želimo v nasprotnem taboru. Smo si vsaj čisto na jasnem, kaj ste.

Radovan Hraštov:

Ljubljanski sprehodi.

9. Tam za vodo...

... pa rožice cveto lepo! — bi lahko nadaljeval z narodno pesmijo, pa ji ne bi krivice delal. Zakaj tam za vodo, ob Ljubljani, je ob tem času res mnogo rož. Prodajajo tudi vsakovrstna semena. Od mostu pa tja skozi do trga stoji šotor pri šotoru, na stolice vreče na njih, v teh pa raznobarnih, raznovrstnih semen od rož, pa še od drugih, za vsakdanje potrebe koristnih rastlin. Te dni, ko prihaja pomlad v deželo, je tam za vodo dovolj kupčij, vedno dosti obiskovalcev, kupovalcev, ki izbirajo in glihajo za »dobro sorto«.

Njim nasproti, tam ob velikih izložbenih oknih trgovine pa so se razpostavile male deklice, vse skromne in tihe; s tihimi skoraj jokajočimi glasovi iščejo v mimohodnih usmiljenih sre in rok. Ne zastoj. Rož imajo, prvih pomladanskih rož, teloha, zvončkov, marjetic, vijolic — pa še mnogo podobnega. Pa prodajajo. Po cele ure, cele dopoldneve stoji tam ob oknih, v rokah drže šopke in jih nudijo, ob nogah jim je zaloga. Nekaterim v košarici, drugim v košku, tretjim kar na tleh — vsem pa je menda enako v njih dušah, v srcih enaka bridkost in brezbesedna prošnja do vseh, ki mimo gredo: »Kupite vsaj nekaj, da ne bomo tu stale zastoj...! Ko nas doma čakajo mamice, bratci in sestrice, vsi lačni, vsi v koprnjenju. Da pridemo in prinesemo nekoliko drobiža, da jih nagradimo za trud in letanje po grmih, po barih in logih. Dajte, kupujte! Vsaj za dinar!«

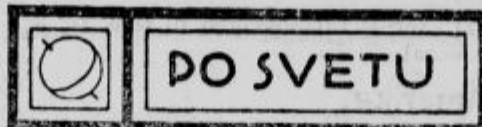
Se tja dalje grem. Onstran tramvajske proge. Tam je bil te dni gozd, v nekoliko dneh vzrasel, prav tako je prešel. Cveten teden ga je dal, nedelja ga je vzela. Ob ograjo ih ob hiše in vozike so naslonjene butare, velike, majhne, preproste, bogato okrašene z barvanimi trakci — kakršnekoli si kdo požel! Te ženice, ki prodajajo tu, so za spoznanje drugačne od deklic tam ob oknih. Ne silijo vate, niti z čemi te ne vabijo, — zakaj cvetna nedelja sama silí v kupčijo. In lansko leto je butar celo zmanjkalo...

*

Takšno je življenje v dopoldanskih urah tam za vodo...

Popoldan pa je tu mir in praznina. Le Ljubljana se vali vsa umazana spodaj po strugi. Kakor bi šumenje valov šlo v prečudno bridko pesem:

... pa rožice cveto lepo!
O ne! Saj le deklice
bridke solzice lijo...

Vatikan.

s Papež je govoril. Pretekli teden nam je prinesel glede razmerja katoliške Cerkve do fašizma zgodovinske dogodke. Dne 25. marca je sv. oče ostro obsodil tiste voditelje italijanskega katoliškega narodnega centra, ki dopuščajo, da vso vzgojo mladine vodi edinole fašizem. Papež je odločno poudarjal, da ima pravico do vzgoje katoliške mladine v prvi vrsti Cerkev in da se mora mladina vzgajati po naukih Cerkve v katoliških društvih. Mussolini je dobro vedel, da pomenijo papeževe besede hudo obsodbo mnogih fašistovskih protiverskih načel posebno glede vzgoje mladine in je zato v svoji trmi razpustil te dni vse italijanske katoliške mladinske organizacije, v kolikor so doslej še obstajale poleg fašističnih. Fašistovski listi odkrito pišejo, da katoliške Cerkve več ne rabijo. Fašisti pozabljajo zgodovinsko dejstvo, da si je ob skali Petrovi še vsak nasprotnik razbil glavo. Mussolini je pograbil kamen, da ga zažene v obraz Cerkvi, toda ta kamen ne bo uničil Cerkve, ampak bo pokončal fašizem prej kot si domišljuje g. Mussolini. Papežev odločen nastop proti fašizmu daje največje upanje zaslužnjem našim bratom na skrajšnje izboljšanje nevzdržnega stanja. Zato bodi izrečena sv. očetu tudi na tem mestu za Njegov neustrašni nastop najiskrenejša zahvala vsega slovenskega naroda.

Italija.

s Močan potres. V Trstu so čutili potresne sunke v ponedeljek, 26. marca, popoldne ob četrt na štiri in v torek, 27. marca, dopoldne ob pol 10. V Trstu ni bilo hudega. Močnejše so potres opazili v Gorici; v tamošnji okolici se je podrl kakšen dimnik. V Bovcu se je v šoli prevrnila tabla. Tudi po Vipavski dolini so potres opazili brez hudih posledic. Vse drugače pa je potres gospodaril v Karniji. Mesto Tolmezzo je bilo hudo prizadeto. Telefonske zveze po Karniji so bile pretrgane. Iz Tolmeča so v torek opoldne brzojavili v Videm, naj pridejo na pomoč. Od Humina dalje so se opazovale posledice potresa: razpokane hiše, ljudje vsi splašeni, iščoč varnosti pod milim nebom. Popoldanski vlak, ki prispe iz Trbiža v Videm ob pol štirih, je že pripeljal nekatere ranjence. Onkraj Tulmenta je bilo še huje ko na ti strani. Neki poštni sel, ki je z biciklom peljal pošto, je bil od potresnega sunka vržen s kolesa na tla.

V Tolmeču je treslo v torek dopoldne 20 sekund. Hiše so se majale. Kdor je bil na cesti, je opazil, kako so se nagibale. Dimniki so leteli na tla, strešna opeka je pokrila ceste. Podrla se ni nobena hiša, a poškodovane so bile nekatere prav močno. To ali ono bo treba iz varnostnih razlogov podreti. Čudno je, da so posebno novejšie hiše najbolj poškodovane. Sodi se, da je tretjina stanovanj postalo trenutno nerabnih. Nevarno je razpokana sodnija, velika cerkev in zvonik. Na nevarnih mestih je prehod prepovedan, ker se boje, da se

kaj zruši. Zaporji so bili močno poškodovani. Jetnike so prepeljali v Videm. Močno so se prestrašili bolniki v bolnišnici. Bolnike so spravili v železniške vagoni na postaji.

Vas Karneva, ki je prav blizu Tolmeča, je bila prizadeta še huje. Tam se je več hiš posulo s šumom in ropotom. Pri tem je ubilo enega otroka. V kraju Cavazzo pri Tolmeču se je podrla kakih 10 hiš. Cesta iz Tolmeča v Cavazzo je razpokana na mnogih mestih, škarpe posute, tu ali tam zemeljski usadi na cesti. V Cavazzo so bile tri ali štiri smrtne žrtve. Vse hiše v tem kraju so postale nerabne. Dolina od Cavazzo proti Verzegnis je enako razdejana, razpokana cesta, zemeljski usadi in skale na cesti, hiše razpokane. Pri Sv. Florijanu je cerkev porušena, občinsko hišo bo treba podreti. V tem kraju je ubilo enega starčka. V vasi Chiacis je ubilo troje otrok.

Središče potresa je bilo med Verzegnis in Cavazzo, zato je tam najhuje. Ob lastva in vojaštvo je pohitelo prebivalstvu na pomoč in začela se je zbirka denarnih sredstev za podporo tako hudo prizadetim.

s Po nedolžnem obsojenju. Te dni so bili v Gorici pred sodiščem obsojeni: Ivan Gabršček na 15 mesecev ječe in 750 lir globe, Kurinčič Anton mlajši in Uršič Fr. pa na 18 mesecev in 900 lir globe. Obdolžili so jih, da so na Jožefovo pomazali Mussolinijeve glave, kar se je izkazalo za neresnično, vendar bodo sedeli, ker je fašistovski komisar po krivem pričal. Obsojenci so doma iz Idrskega pri Kobaridu.

s Razne novice. V Grahovem je umrl 90letni Anton Kenda, p. d. Mohor, najstarejši moški duhovnjak, v Otaležu pa 93letna Ana Golob. — Franc Milavec in njegova žena iz Solkana sta delala na svojem polju pod Sveto goro. Pri tem se je razpočila v zemlji skrita bomba in oba precej poškodovala. — Goriški prefekt je imenoval v nov občinski svet za Gorico same Italijane. — Pri odvažanju vojnega materijala je eksplozirala v Gorici granata. Voznik Franc Rijavec in še dva druga so mrtvi. — Na štiri leta ječe je bil obsojen v Rimu slovenski komunist Franc Plečnik iz Škednja pri Trstu. — Izpit za pouk na srednjih šolah je napravil pred posebno izpraševalno komisijo v Rimu goriški rojak prof. Anton Pavšič. — Električni tok je umoril 16letnega Ivana Komela v Biljah, ko se je dotaknil napeljave. — V smislu ukrepov osrednje vlade je tržaški prefekt izdal na vse časopise ukaz, naj popolnoma preneha poročati o samomorih in o tako zvanih »tragedijah strasti«, t. j. o žalostnem koncu nečistnikov in prešestnikov, ki se skupno usmrčujejo. Ta odredba je vredna vsega odobravanja, pa tudi posnemanja pri nas — v Jugoslaviji. — Kraški teran se prodaja na debelo po 3.20 do 3.40 lir (ena lira 3 Din). — Velik požar je bil 20. in 21. marca na Razdrtem. Zgoreli sta dve

Ženske obleke in rute

v največji izbiri samo dobre kakovosti.

Cene nizke.

R. MIKLAUC - PRI ŠKOFU - LJUBLJANA

hiši in štiri gospodarska poslopja. — Občini Podgrad in Materija bodeta ločeni od puljske in pridruženi reški deželi.

Austrija.

s Slovenski Korotan. 4. marca so po raznih krajih slovesno praznovali spomin v svetovni vojni padlih vojakov. — Vse kar bi se spominjalo na staro Avstrijo, je že izginilo iz koroških šol. Le slovenskim otrokom so šolske oblasti prizanesle, kajti oni se smejo še danes učiti A, B, C iz ravno tiste knjige, kakor njih dedek in babica v prejšnjem stoletju. — V Globasnici obiškuje 18 deklet gospodinski tečaj. Na belo nedeljo bodo priredile razstavo in igro. — Na Malem Obirju se je pojavil medved.

Francija.

s Proti skupni vzgoji obeh spolov. Francoski naučni minister Herriot je izdal več odločb v prilog šolam z koedukacijo (skupno vzgojo obeh spolov). Združeni katoliški očetje v škofiji Cahors so se proti odločbam ministrstva pritožili na državni svet. Ta je odločil, da so po zakonu skupne vzgojne šole dovoljene le ubogim občinam iz gospodarskih vzrokov, da ni treba zidati dveh šol, niso pa na splošno vsem občinam zaukazane. Po tej razsodbi so bile razne ministrske odredbe ukinjene, kar pomenja velik uspeh francoskih katoličanov.

s Moj otrok ne potrebuje verouka. Francoski listi opisujejo sledeči žalostni dogodek: Župnik vironski je nagovarjal neko mater, naj redno pošilja svojega sina h krščanskemu nauku, ker ga drugače ne more pripustiti k prvemu sv. obhajilu. — »Mojemu sinu ni treba ne verouka, ne sv. obhajila,« je odgovorila mati, »saj tudi hrestli v gozdu lepo rastejo brez vere.« — »Da, uboga žena,« je poudarjal župnik, »tudi teletu v hlevu ni potreben verouk.« Čez 20 let je bil ta mladenič obsojen na smrt, ker je umoril lastno mater.

Nemčija.

s Veliko zborovanje zoper preganjanje katoličanov v Mehiki je bilo 28. marca v Münchenu na Bavarskem. Kar dve veliki dvorani sta bili polni ljudstva. Glavni govornik je bil knez Löwenstein; govoril je pa tudi neki mehiški škof, ki živi kot begunec v Rimu.

Poljska.

s Otvoritev sejma (državnega zbora). 27. marca je bila slovesna otvoritev novoizvoljene poljske narodne skupščine. K otvoritvi je prišel tudi državni predsednik, ki ga je spremljal maršal ministrski predsednik Pilsudski. Ko so komunisti nekaj razsajali, je Pilsudski poklical v zbornico policiste, ki so pet poslancev-kričočev zvezali in odpeljali iz zbornice. Če ne bo miru, bo Pilsudski pač razpustil zbornico in vla-

dal sam. S Pilsudskim ni šale, on je — general.

Amerika.

s Razne vesti. Umrli so v Clevelandu: Josipina Hrovat, roj. Batagel, doma iz Dobrave pri Sv. Križu na Primorskem; Franca Miklich, roj. Boštjančič, iz Dobrepolja; Andrej Miklič iz Drušce vasi, župnija Škofljan; Franca Balant, roj. Rozina iz Primskove fare na Dolenjskem; Marija Vokač, iz Vrva pri Hinjah. — V Chicagu je umrla iz Vrva pri Hinjah. — V Chicagu je umrla Helena Oman, rojena v Naklem pri Kranju.

Drobne novice.

500 otrok v starosti od 2—3 let je zgorelo v zavetišču Salforts na Angleškem.

Tri tovarne za smodnik so se razletele v Valley Falls v državi Njujork v Ameriki.

400 hiš je uničil požar v vasi Esur v državi Mysore v Indiji.

1000 oseb so zaprti na Japonskem radi komunistične agitacije.

Osem sto let mine letos, odkar obstoja nemško mesto Gradec.

Štirinadstropna nova hiša se je podrla v Varšavi na Poljskem. Kljub temu, da so imeli delavci odmor, je bilo osem mrtvih in mnogo ranjenih.

Za prepoved inostranskih odlikovanj bodo v kratkem glasovali državljani Švice.

Tobačne tovarne so pogorele v Atenah in Kavali na Grškem. Škode 64 milijonov dinarjev. 3000 delavcev je ob kruh. Zažiga dolže komuniste.

Na Irskem se zopet čuti gibanje za popolno osvoboditev od Angleške. Utihovaljo orožje iz Amerike.

Severna Amerika ima sedaj 120 milijonov prebivalcev. To ugotavljajo najnovejši podatki.

Zrakoplov »Italija«, s katerim hoče italijanski general Nobile na severni tečaj bo plul sredi aprila tudi preko Ljubljane.

Vse 21 let stare ženske bodo odslej volile v angleški parlament.

Jesen bodo na Japonskem zopet državnozbornske volitve. Vlade stranke in opozicija, ki so enako močne se ne morejo zediniti na skupno delo.

50.000 samomorov je približno letno v Evropi.

Znani letalec Lindbergh namerava v kratkem poleteti tudi iz Evrope v Ameriko.

Za špansko boleznijo umrje na Japonskem dnevno 58 oseb.

Policijskemu komisarju v Parizu je prinesel duhovnik prstan, vreden 200.000 frankov, ki mu ga je bil izročil pri spovedi človek, skesavši se svojega čina.

V angleški parlament je bila izvoljena te dni za poslanka ga. Runciman, soproga poslanca in bivšega ministra. Zdaj torej sedita v zbornici oba: mož in žena.

Mednarodna razstava tiška bo letos v Kelmorajnu v Nemčiji.

Prva ženska — minister Nina Bangova je umrla v Kodanju.

Vizum je odpravljen med Avstrijo in Češkoslovaško.

970 kmetov je bilo v Prikarpatiski Rusiji v Bileku obsojenih radi kraje 10 milijonov dinarjev vrednega lesa v državnih gozdovih. To bo pel biriški boben.

50 milijonov je sedaj Italijanov po vsem svetu. Število se je v zadnjih 50 letih podvojilo.

Predsednik poljske republike bo menda odstopil. Njegov naslednik bi bil general Pilsudski pod naslovom šef države.

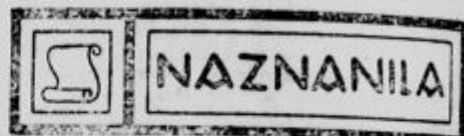
Svetovni mlekarški kongres bo letos od 26. junija do 13. julija v Londonu.

Ves notranji dolg Italije znaša 89,5 milijarde lir (ca. 259 milijard dinarjev).

V Amsterdamu na Nizozemskem je pogorela zgodovinska žaga »De Grootvorst«, v kateri je delal l. 1697, kot navaden tesar ruski car Peter Veliki.

Na Japonskem izhaja 1240 dnevnikov v 7 milijonov izvodih.

18 parov je praznovalo zlato poroko 3. marca na Dunaju.

n Vsaka objava prireditve, pri kateri se običajno pobira vstopnina stane tolikokrat po 25 par, kolikor besedi ali številki obsega. Denar se mora vpsolati naprej, lahko v znamkah. Brez vnaprejšnjega plačila se objava ne priobči.

n Katoliško prosečno društvo v Ribnem pri Bledi vzpizori na belo nedeljo ob pol 4 popoldne v dvorani gasilnega doma Finžgarjevo igro »Veriga«, v treh dejanjih. — Igra se ne bo ponavljala.

n Krško ob Savi. Kat. prosv. društvo priredi na velikonočni ponedeljek ob 3 pop. v društveni dvorani v kaplaniji: Garcia Moreno, žaligro v petih dejanjih. Vabljeni vsi od vseh strani — tudi vi onstran Save. — Odbor.

n Gorje pri Bledi. V Gorjanskem domu bo na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo ob pol 8 zvečer burka: »Pri belem konjčku«.

n Na Planinski gori bo prvi shod na velikonočni ponedeljek. Služba boja ob 10. Prehod je prost. — Župni urad v Studenem.

n Vesele velikonočne praznike vsem Slovenkam in Slovencem želimo slovenski fantje-aviatorji Vazduhoplovno tehniško zavoda v Kraljevi (Srbija): kaplari Andrej Juhant (Šmartno pri Litiji), Ivan Pirnat (Črnuče pri Ljubljani) ter redovi: Krušič Rafael (Ljubljana), Fran Kos (Vojnik — Okolica pri Celju), Franc Lavrič (Sp. Piričice pri Šmartni gori), Drago Dolinar (Bročice ob Savi), Pavel Vodišek (Laško), Ivo Kolednik (Sv. Peter pri Mariboru), Franc Pezdur (Vič pri Ljubljani), Vinko Urbas (Ivanje selo pri Rakeku), Franc Kunc (Žiri pri Ljubljani), Joško Smolej (Sl. Javornik), Josip Pečkaj (Dl. Logatec), Franc Jelen (Polzela v Savinjski dolini), Ivan Lasič (Bvja, Bollenk pri Središču), Franjo Slavinec (Središče ob Dravi), Albin Rapnik (Studenec pri Mariboru), Anton Gasperič (Studenec pri Mariboru), Ivan Sester (Celje), Karl Spes (Smiklavž pri Vojniku), Adolf Samec (Bakov Žak pri Celju), Franc Ovečak (Taceen pri Ljubljani), Josip Rugelj (St. Rupert pri Mokronogu), Jožef Zabukovec (Vince pri Sodražici), Anton Paradiš (Lopata pri Celju) in drugi.

Sodnik: »Obtoženi ste, da ste sosedovega Naceta v soboto pretepli. To je kaznivo.«

Obtoženec: »Dobro. Drugič ga bom pa kak drugi dan in ne ravno v soboto.«

Kamgarn za moške obleke

se dobro kupi pri

R. MIKLAUC - PRI ŠKOFU - LJUBLJANA

IZOBRAZBI

Socialno zavarovanje.

I.

Največje in najvažnejše družabno vprašanje je, kako urediti na pravičen način razmerje posameznih stanov v družbi napram poedinim stanovom in napram splošnosti. Zgodnji srednji vek je rešil to vprašanje v popolno zadovoljnost in srečo takratne družbe. Krščanski družabni red je slonel in še danes sloni na dveh temeljnih načelih: Človek ima pravico do obstoja in do človeškega dostojanstva.

Te dve temeljni načeli sta bili punčici vsega takratnega javnega življenja. Vsa zakonodaja in vse gospodarsko življenje se je moralo gibati in razvijati le v smeri človeka, njegove dobrobiti in njegove sreče. Zato se je izdelovalo blaga samo toliko, kolikor je družba potrebovala. Vsled tega se je proizvajalo samo dobro blago; isto tako je imel vsak delo. Pa tudi ukaz, ki ga je Bog naložil že prvima človekoma v raju: V potu svojega obraza... se je izpolnjeval. Kri pridobivanja je bilo delo. Vsled tega je bilo tudi vsako delo plačano. Ker je pa bilo delo plačano, je bil delavec z vsem preskrbljen in srednjeveški delavec v splošnem ni poznal niti brezposelnosti niti pomanjkanja.

Velikašem tedanje dobe ni bil po volji strogi krščanski nazor v družbi. Učenjaki in privrženci raznih kraljev in knezov so pričeli brskati po knjigah in iskati novih nauk, ki jih naj bi postavili nasproti krščanskim načelom. Ni čudno, da jim je najbolj ugajalo rimsko pravo. To določuje, da je država vse, da so državljani njena last — njihovo življenje in premoženje — in da je načelnik države popolen gospodar, zanj ne veljajo nikaki moralni zakoni. Polagoma so začeli uvajati to miselnost v družbo, se začeli izmikati obl. sti Cerkev in nazadnje tudi zmagali. Z njihovo zmago je propadel tudi dotakratni družabni red. Nastopila je žalostna doba, v kateri je moralo delovno ljudstvo delati in krvaveti le za vladarje. Srednjeveško blagostanje je popolnoma izginilo.

Vsak pritisk rodi odpor. Proti absolutizmu vladajoče družbe so se pričeli upirati razni prijatelji ljudstva. Ti so proglašali napram absolutizmu svobodo človeka in bratstvo človeštva. Ta misel je zmagala s francosko revolucijo 1789. leta.

Na barikadah francoskih ulic je krvavelo predvsem delovno ljudstvo in padalo za svobodo. Toda na nekaj je pozabilo. Ta svoboda, to bratstvo ni slonelo na Kristusu, vsled tega je bilo v prokletstvo delovnim množicam. V imenu neomejene svobode, je zavladalo meščanstvo (buržuazija) v družbi in gospodarstvu. Delavec je postal popoln suženj. Bil je brez zdravega stanovanja, brez omike in brez pravic. Enemu pa kljub temu ni mogel postaviti kapitalizem mej: Delavstvo se je množilo, narasčalo v milijonske armade. Kljub zatira-

nju vseh svoboščin se je začelo delavstvo javljati v družbi in zahtevati svoje pravice.

S tem je pričetek nove dobe v družbi, doba socialnih bojev. Socializem je postal družbeno vprašanje prvega reda. V trdih bojih in v težkih žrtvah je pričelo delavstvo pridobivati korak za korakom, ena najvažnejših pridobitev je gotovo socialno zavarovanje, v prvi vrsti zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode.

V začetku je imelo to zavarovanje značaj samopomoči. Polagoma so se pod pritiskom razmer udale vlade posameznih držav in začele podpirati potom zakonov to gibanje in napravile, da je bilo za gotove poklice obvezno. Toda to zavarovanje je bilo še nepopolno. Zavarovancu je nudilo to zavarovanje zasilno zdravljenje in malenkostno podporo.

Na novo pot je krenilo bolniško zavarovanje po vojni. Pod vplivom in pritiskom revolucionarnih gibanj se je pričelo to vprašanje, kakor tudi ostale panoge socialnega zavarovanja obravnavati mednarodno. Na ta način je nastalo tudi mednarodno javno mnenje, kateremu se ni mogla ogniti niti ena država, ki je hotela količkaj veljati ali pa igrati na koncertu držav vsega sveta.

V naši državi se je postavilo bolniško in nezgodno zavarovanje na moderno podlago z zakonom z dne 30. maja 1922, s katerim je bilo vpeljano splošno in obvezno zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode.

Kje dobimo pravo veselje?

C. Družba in društva.

Človek ni stroj, ampak je razumno bitje. Zato ni ustvarjen samo za neprestano delo, ampak potrebuje tudi primerne razvedrila.

In spet ni človek ustvarjena puščoba, ampak že od nekdaj uče učenjaki, da je družabno bitje in to svojo družabnost pokaže tudi pri razvedrilu. Odtod privlačnost gostilnic, kjer družbo gotovo dobiš, pa jo mnogokrat tudi drago plačaš. Odtod pa tudi prizadevanje vseh blagih in dobromislečih ljudi, ki ustanavljajo za ljudi času in razmeram primerne družbe in društva.

Ko je naš Slomšek ustanavljal vam vsem poznano Mohorjevo družbo, je imel pred očmi pošteno razvedrilo za svoje ljube Slovence, ki naj bi v knjigah iskali in našli neprecenljivih zakladov in dobrot, ki plemenitijo srce in mišljenje, ki prinašajo vsem polno duhovne radosti in notranjega veselja.

Prav tak namen je imela sv. Cerkev z ustanovitvijo Marijine družbe. Hotela je svojim članom podati nov vir srčnega neskaljenega veselja. Samo da bi ljudje znali prijeti za kupo veselja in jo piti in izprazniti, izpraznili je nikdar ne bodo.

Veselje v Marijinih družbah se mora kazati v medsebojnem prijateljstvu med člani. Kjer ni pravega prijateljstva, tam tudi ni pravega veselja. Prav pravi sv. pis-

mo: »Gorje samemu, zakaj če pade, ga ni ma, da bi ga dvignil.«

Če Marijine družbe ne poznajo medsebojnega prijateljstva, ampak če pridno goje medsebojno nezaupanje, medsebojno sumničenje, medsebojno sovraštvo, če se člani med seboj kregajo, prepirajo, zmerjajo, grdo gledajo, kje naj bo tu doma veselje! In čudovito je, kako so ponekod člani Marijinih družb iznajdljivi v vsem, kar jim greni prijateljstvo, kar jim kali veselje in kar pospešuje nezaupljivost. Za mnoge je dosti, da vidi enega, ki govori z duhovnikom in sodba je gotova: »Mene je šel tožiti; o meni se razgovarjata.« Pojdi, pojdi! Ali misliš, da si res tako imeniten, da se ves svet o tebi pogovarja? Ali pametni res nimajo drugih pogovorov, kakor da tebe skozi zobe vlečejo?

Koliko užitka bi imeli člani, če bi hoteli pri shodih tudi sami sodelovati! Kako veselo bi bilo marsikje, če bi se shod začel z veselo pesmico, času primerno, in če bi se shod spet s pesmijo završil. Ali, mislim, da bo preje hudič pokleknil in Boga molil, preden si bo ošabnost nekaterih skaz dala dopovedati, da k shodom spada tudi lepa pesem, cerkvena, pa tudi svetna. Tudi, tudi! In če bi člani sami nastopali s kratkimi govori, z deklamacijami, z branjem svete in tudi posvetne vsebine, pa bi kdo potem tako branje primerno razložil in pojasnil: koliko bi bilo to lahko veselih uric!

Za včasih bi bile prav primerno razvedrilo nekatere družabne igre. Ne mislim tu na igre na odru, ampak na tiste igre, ki jih mnogokrat prinaša tudi naš »Domoljub«. Takole za predpust ali na skupnem družbenem izletu bi se taka reč kar podala.

Če omenim še skrb za misijone, skrb za znanje krščanskega nauka, skrb za lepoto družbene sobe in za okrasje farne cerkve, pa še nisem izpraznil vseh bogatih virov, odkoder prihajajo v družbeno življenje številni žarki res plemenitega veselja.

Samo en korak, pa pridemo iz družbine sobe v društveno dvorano. Če skrbi Marijina družba bolj za sveto veselje, pa nas vodi društveno življenje po tratah dovoljne veselja. Samo če člani hočejo, pa ne bodo nikjer preživeli toliko neprisljano veselih uric kakor ravno v društvih, ki jih Cerkev sama goji in priporoča.

Vzemimo predstave na naših društvenih odrih. Vsaka predstava na odru je šola za nas. Kar gledamo v povestih samo v duhu, to vidimo pri takih predstavah v resnici: človeško življenje, človeške vrline in človeške slabosti. In mnogokdaj boš med igralci srečal samega sebe in videl, kam lahko zapelje tebe enaka napaka. Oder je šola in ne šala, a vendar šola za življenje, za veselje.

Koliko dobrega lahko prinese spet društvena knjižnica. Zakladi veselja, ki so zakopani globoko v društvenih knjigah, pa jih je treba dvigniti, bodo razveseljevali tebe in tvoj dom in še mnogo drugih. In da te bo tudi knjižničar vesel, pazi, da boš knjigo kmalu vrnil da jo boš vrnil nepoškodovano, čisto, snažno. Kadar bereš, ne jej zraven ne kruha, ne sadja, nič.

Ali naj priporočam vaje v lepem petju, ali naj hvalim bogato vsebino društve-

nih predavanj iz vseh panog življenja? Ko bi naši ljudje znali ceniti vrednost skioptičnih predavanj, kjer mrtvo besedo poživi še živa in jasna slika, stavim, da bi ne bilo nobenega društva brez te naprave.

In spet predavanja iz poljedelstva, sadjarstva, živinoreje, iz zemljepisja in zgodovine, predavanja o državnih postavah, o lepem vedenju, vrednem dostojnega človeka... In če mi vsa ta predavanja ponese s seboj iz dvorane na dom, če poskušamo te nauke uresničiti, koliko napredka, koliko veselja bo to rodilo!

Omenimo še gospodarske in gospodinske tečaje. Iz njih bo potekla v doglednem času reka blagoslova, radosti in napredka v vseh panogah našega gospodarskega življenja. Nič ne de, če mi tega ne bomo doživeli. Če hočes biti sam vesel in srečen, napravi drugim veselje in srečo. Zato pospešujmo z veseljem vsak gospodarski napredek našega naroda in nikar se ne zapišimo med zaspance, ki spe spanje lenuha!

Obrazi.

I. »Se ga daj...!«

Hiša ob mostu, Krčma.

Ko vstopiš, butne vate duh vina; še bolj kot to, te zbode pogled oči, ki se zapirajo v prišleca. Kakor da si jih prišel poditi od mize... kakor da gledajo bič za tvojim hrbtom, s katerim jih boš nagnal...

Pa sem prišel le opazovat. Ne baš zato in ne samo zato in hote; tudi mimogrede ne in ne brez namena. Obojega nekaj je bilo.

Da bi videl in da bi morda videl z menoj še kdo. Morda kdo tistih, ki imajo zastrte oči in ne vidijo dni pred seboj...

Življenje! Ali si zato dano, da bežimo pred teboj, da skrivamo pred seboj tvoj pravi obraz?

Ali je pijača tisto, kar naj mu da izraz? Vino...? Zganje...?

Nosi in mizo krčmar, še hčerka mu pomaga, gostje so veseli in uganejo marsikatero, ki je prava. Pa še kakšno mimo postav, vse do tja, kjer se kvanta začne. In ogabna pesem ž njo in za njo in sam hudič in še kaj... Kolnejo, ko da jim gre za stavo.

»Se ga daj...!«

Udari ob mizo fant v kotu, da se strese miza in zaženketajo kozarci na njej in se razliva omamna tekočina po prtu in po tleh...

In izvleče iz žepa perishe zmečkanih bankovcev, stisne jih v pest in zavijti nad mizo. Hripavo zatuli in zabode oči v krčmarja, ki ne prinese takoj; ki se podvomiti upa, če bo njemu toliko plačati mogoče, kolikor kliče na mizo... Nekaj strašnega je v teh očeh, v tem pogledu, v tem ohripelem glasu. Omalovaževanje vsega je, obup je in srd je; še korajža iz vina in na kraju še brezbriznost v jutrnji dan...

»Za danes smo in ne za jutri. Zato ga dajmo! Se ga daj...!«

Kako brez vsega pada povelje, kako brez potrebe in kako odveč in po sili prihaja na mizo liter za litrom! In se toči in poliva tjavendan, ko da res ni več dni za večerom. Do sita se opajajo in do onemoglosti, silijo se že, pa vendar še kličejo:

»Se ga daj...!«

Za čuda res! Nikomur ni mar, kaj bo potlej, pa magari za uro potlej. Da je le zdaj, da je le zdaj, da je le tale hip! Da se le opajamo, kadar se moremo — kaj nas briga jutrnji dan!

Le še ga daj!

Petorica ob mizi pije, pije... Brez štetja steklenice že. Krčmar nosi, še hčerka mu pomaga, sem rekel. Eden meri, drugi nosi. Eden toči,

drugi pazi. Eden gleda, drugi tirja za račun... Kakor že!

Njemu ni mar, kdo si; samo, če si in imaš, si gospod in on tvoj sluga. Tudi takrat, ko se krega ob računu za tri dinarje razlike, ki jo vneti pivci plačati nočejo, on pa tudi popusti ne more.

»Kdo bo dal?«

»Jaz ne bom, ti daj! Ti, ki imaš! Ti, ki bahaš!« veleval prislednik poleg fanta.

»Kdo baha? Komu ni prav takisto, kar sem rekel? Če imam, zase imam, ne zate in za vas, krave site, mrhe pijane. Nevšečneži, pijanci, klade zabite! Vi, pa vi! Pa meni, meni... Ej duš...!«

In se zavijti na klop. Potlej skoči na mizo, grdo zakolne, pograbi stol, zavijti ga nad glavo v loku in zamahne...

Oni ne gledajo mirno. Hipoma se dvignejo, srepo pogledajo, kletev se trga v raztrganih in ogabnih besedah in stavkih. Udarjajo vseprek, vse križem, kamor kdo more in kakor kdo more. Kar komur pod roko pride in pod zamah.

Petorica njih. Skupaj so pili, skupaj so peli, — pa se zdaj še pobijajo in tolčejo vsi skupaj in eden drugega. Nobeden ne ve zakaj in po čemu. Le eden drugega korajžijo in kakor so prej klicali njega tako zdaj on kliče in govori iz njih: »Se ga daj...!«

Ali ni ta slika, kakor je groba, zrcalo premnogih podobnih? In obrazi, ali jih ne srečujete in ne vidite dan za dnem po naših vaseh? Ali imamo toliko korajže tedaj, da pogledamo moško in razberemo izmed mnogih — tudi svoj obraz?

Pa tisti, ki ga je videl, ta svoj izobličeni obraz, ali mu ne gre rdečica v lice... Saj še meni gre, ko sem le druge gledal!

Dr. Ignacij Seipel.

Vse svetovno časopisje je pisalo minule tedne o avstrijskem ministrskem predsedniku dr. Ignaciju Seiplu. Kakor je našim čitateljem znano, je bil vzrok omenjenemu pisanju protest avstrijske državne zbornice proti zatiranju nemškega naroda v Italiji in nato se nanašajoč dr. Seiplov govor. O dr. Ignaciju Seiplu pa so poročali svetovni listi že opetovano, zakaj povojna Avstrija in dr. Seipel sta dve nerazdružljivi imeni.

Na robu propada.

Bilo je leta 1922. Avstriji je pretel gospodarski pogin, in se je znašla v vrtincu najhujših političnih bojev, čisto osamljena v mednarodnem političnem svetu, brez kruha, brez kredita, polna dolgov. Tisoče nedorasle dece je razposlala v razne države, ker jih starši doma niso mogli več prerediti. Avstrijskega ljudstva se je polastil obup, saj ni bilo izgleda, da se reši strašne gospodarske bede. Tovarne so bile zaprte, ker je mirovna pogodba zabranjevala uvoz surovin. Delavstvo, lačno in polno mržnje se je oziralo po boljševidih. Kmetje niso imeli veselja do dela, ker so pričakovali vsak dan krvavo revolucijo. Uradništvo je bilo obupano, ker ni vedelo, ali pojde jutrajnji dan še v urad ali ne. Denar pa je padel na tako nizino, da se za milijon kron še dobro navečerjal nisi. Vse je pričakovalo razpada Avstrije in njene razdelitve med sosednje države.

V tem času brezupnega stanja je postal ministrski predsednik — vseučiliški profesor in katoliški duhovnik dr. Ignacij Seipel. Časopisje je o njem pisalo, da je — zadnji avstrijski ministrski predsednik.

Nihče ni namreč več upal, da je rešitev povojne Avstrije še mogoča. Prijatelji in somišljeniki so dr. Seipla obžalovali, njegovi politični protivniki pa so se porogljivo smejali, češ, kaj pa more narediti ta revež in slabotnež. Toda dr. Seipel je poln zupanja v božjo pomoč poudaril: »Verjem, da ima v svetovnem božjem načrtu tudi Avstrija svoje posebno mesto in svojo posebno nalogo. Prevzemam težko breme neuklonljivo vero, da vršim božjo voljo. V pričetku je šla trda, ker je Zveza narodov odbila Avstriji — posojilo. Toda dr. Seipel je delal dalje in ni obupal. Končno je bil pozvan k zasedanju Društva narodov v Zenevo. Govoril je pametno, moško, iskreno, odkrito. In — uspel je. Velevlasti so odobrile načrte dr. Seipla za gospodarski dvig avstrijske republike in mu zajamčile poleg posojila polno politično in gospodarsko pomoč. V kratkem je bila Avstrija pod vodstvom dr. Seipla dvignjena in urejena tako, da je lahko mnogim drugim državam v zgled.

Dr. Seipel kot diplomat.

Danes je dr. Seipel v mednarodnem političnem življenju zelo važna osebnost. Znano je, kakšno nasprotstvo je bilo svoj čas med Dunajem na eni, a Prago in Belgijom na drugi strani. Sedaj vlada po zašlugi dr. Seipla med Avstrijo, Čehoslovako in Jugoslavijo zelo dobro razmerje. Vse to in še mnogo drugega je mogel doseči dr. Seipel zato, ker gleda na ves svet in na vse narode skozi očala katoliških načel, ki uče, da smo vsi otroci enega Očeta. Dr. Seipel kot diplomat je lahko naroden in mednarodni, ker je v obeh smereh prožet duha Evangelija.

Še nekaj o dr. Seiplu.

Dr. Seipel je bil rojen na Dunaju leta 1876. Ko je dokončal duhovsko semenišče, je bil najprej kaplan na kmetih, nato katehet na Dunaju, pozneje profesor v Salzburgu, a od leta 1917. profesor na dunajskem vseučilišču. Napisal je več znanstvenih knjig in bil celo minister za socialno politiko v zadnjem ministrstvu bivše Avstrije. Leta 1920. je bil izvoljen za državnega poslanca na programu krščanskosocialistične stranke. Nasprotniki — socialni demokratje — so se ga zelo bali, zato so bili tudi oni zato, da prevzame v najtežjih časih celo predsedstvo vlade, kajti mislili so: dosegel ne bo nič in tako politično osramotil in ugonobil svojo stranko. Nad vse uspešno delo dr. Seipla pa je dokaz, da so se rdečkarji temeljito motili.

Vzlic slavi — skromen duhovnik.

Dr. Seipel je ostal, čeprav zavzema najodličnejše mesto v vodstvu avstrijske državne politike, skromen katoliški duhovnik. Niti najhujši sovražnik mu ne more očitati sebičnosti. Ohranil je v noši in občevarju ponižnost in preprostost navadnega dušnega pastirja. V samostanu »Služabnic presv. Srca Jezusovega«, kot njih duhovni voditelj mašuje enako danes kakor preje. Z jutranjo zoro sede v spovednico, a ko nastopi mrak, ga vidiš pred oltarjem pri večernicah. Vse to kaže njegovo globoko vero, duhovniško vnemo in neomajno vdanost Bogu, ki blagoslavlja v obilni meri tudi dr. Seiplovo politično delo.

P. M.:

Velikonočna zgodba o žegnu.

Na Cvetno nedeljo po večernicah, ko je prišla Kolenčeva Katica z oljkovo vejico na podstrešje, je zapazila, da visi v temnejšem kotu od strehe neka vreča čudne oblike. Brž je zataknila vejico za dimnik, nato pa pristavila polomljen stol, da je mogla sneti vrečo z okornega klina.

V svoje veliko začudenje je izvlekla iz vreče dobro zavito, veliko in še skoro novo, lepo poslikan jerbas. O — bil je še vse lepši od onih, s katerimi se za vsako Veliko noč postavljajo: Podgornikova Jera, Jeralova Minka, Hribarjeva Reza in še dosti drugih.

Katica se je vsedla na polomljeni stol, obračala jerbas v naročju ter se zamislila:

Ta zapeljivo lepi jerbas je gotovo hišni spomin, ko je tako skrbno zavito in shranjen. Bogve, če ni še njena mati nosila v njem žegna? Ona, Katica, pa se mora zadovoljiti s košarico! In zakaj? Kaj ni morda mlada in lepa kot njene sovrstnice? O, iz nekaterih skrivnih pogledov je bila kaj lahko uganila, da je mnogim fantom celo zelo všeč. Torej samo zato, ker so Kolenčevi revni, naj bi ostala Katica stisnjena prav za vrati s svojo borno košarico in naj bi gledala, da kolikor mogoče neopažena pride in zopet odide? Že lani ji je bilo tako zelo nerodno, da je ubrala najsamotnejšo bližnjico čez polja, samo da je srečala manj prezirljivih in omalovažujočih pogledov. In letos? Mar naj zopet? ... O ne — in tisočkrat ne!

Letos hoče Katica ugaјati — mora ugaјati — tako zapoveduje njena mladost. Zakaj pa je baš zdaj našla ta jerbas, za katerega vsa leta ni vedel, če ne zato, da se z njim postavi? Torej? — Postavila se bo!

Po večerji, ko sta bili z materjo sami, jo je Katica vprašala: »Kajne mati, da je tisti jerbas na vrhu hišni spomin, ker je tako dobro skrit in zavito?«

Kolenčeva mati so bili res mislili, da so jerbas dobro skrili; zato jih je dekletovo vprašanje nemalo začudilo. »Ti preklemani otroci, da že res nobena reč ni več varna pred njimi!« Pa so ji vseeno povedali, da so dobili jerbas od svoje matere in da so nosili žegen v njem do pred nekaj leti, ko so vsled nesreče ubožali. Takrat so bili tudi jerbas spravili, da počaka boljših časov. »Dokler pa bo pri hiši samo ena kravica in dokler bova morala z očetom sama delati za vseh enajst ust, teh časov ne smemo pričakovati,« so zaključili mati in pustili Katico samo.

Katica se je tedaj spomnila, da ima še osem mlajših bratcev in sestic in je občutila grenkost materinih besed. Kljub temu pa jo je nekaj klicalo, ji pelo in jo vabilo, pred njenimi očmi pa je neprestano plesal modro-zeleno-rdeče se lesketajoči jerbas.

Velika sobota — po kosilu.

»Naloži si sama v hiši na mizi je vse,« so rekli mati Katici, preden so odšli za delom.

»Uh, — tako malo...« Z žalostnim pogledom je obšla Katica po vrsti vse predmete, ki so ležali na mizi: dve majhni potici, malo pleče in enajst piruhov — za vsakega eden. Ko bi nesla v košarico, bi

bilo ravno prav. Če bi se vseeno premislila...?

Tedaj je zakričalo v njej s takšno silo, da je kar skočila na podstrešje po veliki jerbas, medpotoma je pa še zgrabila vrečo pobarvanega oblanja, ki je bilo ostalo od butar. Tega je skoro do roba nasula v jerbas; nato je šla v čumnato po dva bela prta, katera je bila že preje pripravila. Slabejšega je hotela pregrniti čez ličkanje, lepšega s čipkami pa čez ves jerbas. »Prav res — postavila se bom,« je mislila, ko je stopila nazaj v hišo. Toda — jo! — pri jerbasu so stali mati in so Katico ostro pogledali, da jim je morala umakniti oči in je kot grešnica obstala pred njimi.

»Oblanja mi v cerkev ne boš nosila! Hitro ga spravi tja, kjer si ga dobila!«

In Katičine roke so tlačile barvasto oblanje v vrečo, debela rosa pa, ki je padala iz njenih oči, je zapustila v njem trajne sledove.

Toda ko so postavili mati pred njo košarico, je še enkrat vzkripelo: »Ne mati, s tole cajnico ne grem več! Če mi ne pustite jerbasa — pa sploh ne pojdem! Ne prenesem več tistih pomilovalnih pogledov — pa jih ne prenesem. Naj nese košarico, kdor hoče!«

»Fantje ne bodo nosili žegna, Francka je pa še premajhna. Misliš, da bom sama nosila, ko imam sedemnajst let staro hčer? Če hočeš z glavo v zid — pa pojdi! Ne branim ti jerbasa, samo to ti rečem, da lesa ne boš devala k žegnu.«

Zdaj se je posvetilo v Katičinih očeh! Kot srna je zbežala mimo matere v klet in se vrnila s polnim prepasnikom krompirja in repe. Vse je stresla v jerbas, zraven pa

53

Razno.

Železnice Male antante. Če izvajamo ozkotirne železnice je znašala dolžina železnice v l. 1927 v Jugoslaviji 6601 km, v Romuniji 10.880 km, v Čehoslovaški 12.959 km. vrho primerjave navajamo, da znaša dolžina železnice v Nemčiji 52.042, v Avstriji 5.399, na Madžarskem 7818 in v Italiji 15.823 km. — Vsekakor zanimivo, da ima Mala antanta večjo dolžino železniškega omrežja, kot Avstrija, Madžarska in Italija skupaj.

Italijan, trikolora (trobojnica). Sveta je Italijanom, vse se ji mora klanjati do tal. Rdeča-bela-zelena podoba italijanske narodnosti je dobila svoj pomen l. 1797. Dne 7. jan. tistega leta so v Reggio d'Emilia oklicali »cispadansko republiko«. Takrat so rdečo-belo-zelena zastavo določili za republikanski prapor. Ta republika pa ni imela dolgega življenja, zastava njena pa je postala pripodoba modernega italijanstva. Stara je torej 130 let.

Revolucija v hiši. Neki boljševik je pri vpisu rojstva sinu dal ime »Revoe.

Slavko Savinšek:

V goliških plazovih

Povest z gorenjskih planin

»Zdaj pa bo zopet kmalu vse dobro, kajne, Cilka?« jo je tolažil Matevž. »Samo kaj bodo rekli tvoji domači, oče in mati?« ga je zaskrbelo.

»O vse je dobro! Preveč smo pretrpeli vse te dni, da bi mi branili!«

»Ali vendar, Cilka, bojim se: zaprli me bodo, čí ozdravim. Ali boš marala obsojenca?«

»Ne govori tako hudobno, Matevž! Vem, ni prav, da si tihotapil, toda vendar: zdaj je pozabljeno!«

»Pa oče ne bodo pozabili in mati!« še dvomi Matevž.

»Je že Tilen omenil, pa niso ugovarjali. Samo, da bi bilo sedaj drugače!« Malo pomolči Cilka, potem pa polglasno povpraša in poprosi:

»Matevž, saj zdaj ne boš več tihotapil, kajne da ne?«

»Cilka, mnogo sem mislil na vse te dni in mnogo premislil. Uvidel sem in spoznal, da tako življenje ni človeka vredno. Ne samo strah pred zakoni, ne le vedna nevarnost, tudi vest pravi da ni prav tako. In obljubil sem zaplaškem gospodu pri spovedi, da ne bom nikdar več tihotapil. Kar sem njim obljubil, potrdim še tebi in verjem, da bom držal!«

»Ti moj dobri Matevž, saj sem vedela, saj sem vedela, saj sem vedela!« ihti deklet od sreče. Matevž pa ne more besede suniti iz sebe, ker je preveč sreče v njem, da ga v prsih tišči in bi najraje zavriskal ter dal tako duška tej neznani množini sreče, ki se je nagromadila v njegovem srcu.

»Potem pa prideš, ko boš prost in boš pokoro opravil, in povprašaj zame, kajne, Matevž? Tako težko te bom čakala!«

»Tako brž ne bo, Cilka, toda hitro bo minilo, saj kaj pa je leto ali dve, samo da veva, da sva zvezana s srci! O kako nama bo lepo, Cilka, ti moje zvesto dekle!«

Tako so potekale ure blažene samote v dveh, ne da bi bila slišala njihove bežeče korake. In bilo je že precej proti poldnevju, ko posežejo v besedo Mati Meta:

»Nò, Matevž, zdaj je pa dovolj govorjenja! Na koliso treba misliti, brž po poldne. Daj, Cilka, zasuči rokave, pa mi pomagaj!«

Takoj se je Cilka pripravila in že se je kadilo na ognjišču. Kuhali ste kar zunaj, ker tu v bajti nista smeli radi bolnika. Dim bi bil preveč škodoval ranjenim Matevževim pljučam.

Po kosilu so kovali načrt za prenos ranjenca domov. Tilen je bil že med tednom pripravil udobno nosilnico. Treba se je bilo odločiti le za čas in za pot. Vreme je obetalo biti ugodno, noč ne bo preveč svetla in lahko bodo zgodaj odrinili, takoj ko se bo zmračilo. Po dolgem premišljevanju sta se Tilen in Matija odločila za pot čez Kočnino sedlo, potem pa nad Zajčjim grabnom po dolini Male Suhe na Breznico. Sicer je pot precej obljudena in tudi strma, ali strmina je kratka, pa sta tem prej na ravnem in lahko krepko in naglo stopita. Samo, da ju ne bi zalotili financarji, naši ali nemški. Upala sta, da si ne bodo mislili, da bi tihotapci hodili po tej precej uhojeni poti, pa še tako daleč od rok ležeči, ko do zdaj ni bilo niti enega slučaja, da bi se bili tu srečali tihotapci in financarji. Zaupala sta v svojo srečo. Tilen je vedel tudi, da preti pravzaprav nevarnost le njemu samemu, Tilnu. Matevž itak najbrže ne

je priložila še dve zeljnati glavi in posušene repne obli ne. Čez to je pregrnila prvi prt in ko je ložila nanj še »pravi žegen«, je bil jerbas baš do roba poln. Pregrnila ga je in šla, da se hitro in čisto opravi. Materi sicer ni bilo prav, da je tako napravila — rekli pa ji niso ničesar več — samo na glavo zadeti so ji pomagali. Ko so gledali za njo — so si utrnili dve grenki solzi.

Katica je bila kraljica v lepih sanjah. Smejoča se, ozarjena od notranje sreče — z bogatim žegnem na glavi — je plaval po pravljicnem svetu. Kogar je srečala, je gotovo obstal in gledal za njo. Nekatere tovarišice, ki so jo bile medtem dohitele, so ji hotele v svoji nevoščljivosti žegen oponašati. Toda, ko so opazile, da se Katica samo zadovoljno smehljala in da postaja njen sveži obraz vsled sreče vedno lepši, so umolknele.

Ko so šle skozi farno vas, so se vsa dekleta dobro zavedala, da bodo od vaščanov ocenjena, ker je tam takšna navada. In Katica je slišala, da so povsod govorili o njej.

Prav nalašč je šla v cerkvi čisto v ospredje, kjer je dobro čutila, da je ona vsem predmet občudovanja. In bila je presrečna...

Ko je stopila iz cerkve, je ponosno pogledala krog sebe in uživala. Pri tem je opazila, da stoji pred cerkvijo gruča mladih fantov. Ah, vsi jo bodo videli — prestréči mora vse njihove občudujoče poglede. Res, vsi so jo občudovali in med njimi je srečala par toplih, rjavih oči... Tedaj je v Katičinih licih zagorela rdečica — tedaj je bila najlepša in na višku sreče. Toda

sreča je opoteča. In baš zato so se Katičine noge ob nekem kamnu čudno opotekle in — »Jezus-Marija« še — in cela Katica z »žegnomo« na glavi je telebnila po tleh...

Jerbas se je postavil pokoncu, kraj njega je na prtu obležal »pravi žegen«, kot straži ob strani sta obstali zeljnati glavi, »aleluja« je visela na robu jerbasa, repa in krompir — te okrogle stvarce — pa so se kotale med nogami smejočih se gledavcev. Vsega tega Katica ni videla; čutila je samo, da jo dvojé rjavih oči neizprosno pritiska k tlom in slišala je smeh ter strupene opazke. Nekaterim se je bila Katica pač smilila; toda ti si niso prav upali z besedo na dan in so rajši odšli.

Neka roka ji je hotela pomagati — pahnila jo je stran, potegnila ruto globoko na čelo in sunkoma vstala. Hitro je potlačila v jerbas obe glavi, »aleluja« in »pravi žegen«, ga zadela na glavo in odfrfala kar čez pokopališče in čez polje domov. »Prav ji je — privoščim ji,« so zagnala prej nevoščljiva dekleta za njo in smeh jo je spremljal na samotno pot. Najbolj pa jo je pekel tisti par tako dobrih oči...

Katica se ni zmenila za bratce in sestrice, ki so ji bili pritekli nasproti in so kričali krog nje. Tudi matere ni pogledala. Vrgla je jerbas na mizo, si zadržala obraz z rokami in stekla na vrh v svojo izbo. Tam se je zgrudila ob postelji na tla in je krčevito jokala.

Mati so bili vse vedeli — čeprav jim ni nihče ničesar povedal. Smilila se jim je Katica, ker so jo razumeli. Prinesli so ji večerjo v izbo in rekli: »Ne maram, da bi se ti pred cerkvijo mladi svet posmeheval. Dokler se stvar ne pozabi, boš ho-

dila k prvi, jaz pa mesto tebe k deseti maši.«

Večerje se Katica ni dotaknila, za besede pa je bila materi neskončno hvaležna.

Kolenčevega »žegna« ni nosila Katica nikoli več. Zakaj postala je Bregarjeva; zato bo nesla letos Bregarjev žegen in sicer prav v tistem jerbasu, ki ga je dobila od matere za spomin. In Katica mi je rekla, da nikoli ne bo pozabila, kako je bilo takrat, ko jo je vsa fara najbolj občudovala.

Krambamboli.

Za marsikako stvar se človek lahko navduši, toda vzljubi, zares, nepozabno vzljubi — ako sploh vzljubi — le enkrat. Vsaj tako je menil gospod logar Hop. Toliko psov je že imel, in tudi rad jih je imel, toda ljubil, zares ljubil je le enega — Krambambulijs. V gostilni »Pri levu« v Višavu ga je kupil, pravzaprav zamenjal od brezposelnega gozdarskega pomočnika. Takoj prvi hip, ko je zagledal psa, je začutil napram njemu neko naklonjenost, ki naj bi trajala do zadnjega dihljaja. Gospodarju lepe živali, ki je sedel pri mizi pred izpraznjenim frakeljem in se jezil nad gostilničarjem, ker mu ni hotel zastoj še enega naliti, se je z obraza brato, on ni dosti pridra. Bil je to majhen človeček, še mlad, a vendar že rumen kot ovelo drevo, imel je rumene lase in rumeno, redko brado. Lovski suknjič, najbrž preostanek bivšega sijaja zadnje službe, je kazal sledove v mokrem občestnem jarku prebite noči. Četudi je bil Hop nerad v slabi družini, je vendar sedel poleg fanta in takoj

vide zaporu, ko ozdravi, toliko bodo že pazili finančarji nanj, ko ga izvohajo; Matiji se ne more prigraditi drugega, kot da ga za par dni pripro radi nedovoljenega prekoračenja meje. Pač pa bi bilo za Tilna usodno, če ga zasačijo. Toda Tilen se je zanašal na svojo moč, na prekanost in poznanje potov.

Tako je prišel v goste mrak in treba je bilo oditi na nevarno pot. Položili so Matevža na nosilnico. Popred ga je bil Terpina še dobro prevezal in dal Tilnu zdravil s seboj za vsak slučaj in naročil, kako naj Majda zdravi brata. Cilka se je že zdaj poslovila od Matevža, ker spotoma ne bo ne časa ne prilike za daljše slovo.

Odrinili so. Vsi. Domenili so se bili tako, da bodo razen Terpine šli vsi prav do Kočninega sedla, kjer se obrneta ženski nazaj in se snideta s Trpino, ki radi bolne noge ni mogel iti z drugimi pod Suhim vrhom. Vsi trije bodo šli potem na Dobravo, kjer bosta oddala mati Meta in Terpina Cilko očetu in materi. Tilen se je zanesel na mater, pa tudi za Terpino je vedel, da pozna vsako kozjo stezo.

Srečno so prispeli vrh sedla v pičlih dveh urah, ko bi bil človek samejši prišel seveda dvakrat hitreje. Ali z ranjencem je križ. Mati Meta in Cilka spremita nosilnico še četrte ure čez mejo, kjer je strmina najhujša. Ko pa pot postaja složnejša, se poslovita tiho in hitro, ali tem pristrčneje.

Še precej časa gledata ženski za nosilnico in v srcih molita za srečno pot. Šele ko utihnejo koraki in vesta, da ima nosilnica najtežji del pota za seboj, se obrneta in odideta proti Suhemu vrhu, kjer dobita Terpino. Vsi trije skupaj zavijejo na Dobravo.

Bog je dal srečo tisto noč: srečno sta Tilen in Matija prinesla Matevža domov k sestri Majdi, srečno sta Meta in Terpina pripeljala Cilko nazaj k sestri Majdi, srečno sta Meta in Terpina pripeljala Cilko

nazaj na Hribarjevino. Ko je drugi dan Matija, ki se je podnevi vrnil s Koroške, proti večeru prišel k Hribarju in povedal Cilki o srečnem prenosu Matevžem, je blažen smehljaj spreletel dekletov obraz in na Hribarjevini je zavladala sreča, ki je že dolge dni ni bilo.

Deveto poglavje.

Poletje je seglo s cvetočo in solnčno roko gori v gorenjske planine. Ali poznate poletje v goliških pašnikih, pa dalje čez Rožico v Dovške Rovte in na drugo stran prav pod Lepi vrh do Medjega dola pod Stolom? O, če ga poznate, poznate raj na zemlji! Mehka, židana, za dve pedi visoka trava požene in dozori po razsežnih senošetih; kakor žametaste zelene in pisane preproge leže posamezni parti med obrobilja-jočimi jih gozdiči in grmovjem: vsaka trata je kakor z vencem ovenčana mlada deklica, razbrstena in razcvetena; črički čričkajo v njej v mraku in se v svate vabijo za noč. Drobne mušice se v rojih spreletavajo nad njo in komaj slišno brni pesem poletnega večera nad planinami. Nebo, jasno in vse oblitó s kraljevsko solnčno lučjo, se nizko doli sklanja na planine, odete v plašč poletja, kakor bi hotelo poljubiti vsako trato posebič, vsake travice posebej se dotakniti z rožnatimi ustni, v vsak grm posebej poseči z zlatim pogledom večerne zarje, v vsako vejo zase zazveneti srebrno pesem večerne zarje. In zjutraj, ko še vsa dolina spi in se megle vlačijo po njej, je na planini že solnce, rosne kapljice na tratah bliščijo ko biseri in se smejejo v solnce, v jutranje solnce, v luč! Iz doline se kadi. Tu gori med skalami, ki leže razmetane semtertja med travo, pa vriska v zlato jutro mlada četa koscev, druga na sosednjem rovtu, ji odgovarja veselo, sveže, kakor bi vri-

Uradnik se je čudil temu imenu. Pa je razložil oče takole: »Ko se mi porodi hči, jo bomo zapisali za Lucijo in tako bo v hiši cela »Revo-Lucija«. — V možganih je bila najbrže že prej...

L. 1927 se je rodila v Nemčiji polovico manjš otrok, kot l. 1900. Starši se jih branijo, češ da so razmere slabe in jih ne morejo preživljati. Pa so vzroki najbrže drugi, kajti, če Nemčija lahko izda letno 6 milijard zlatih mark (okrog 78 tisoč milijonov Din) za alkohol, bi lahko redila tudi vse otroke, kolikor jih da Nemčija božja previdnost.

Najmlajši vseučil. profesor je vsekakor 19letni Bengt Stromgren na neki univerzi v Norvegiji. Predava zvezdoznanstvo.

Najstarejše drevo na svetu je neka cipresa v mehiškanski vasi Santa Maria del Tule. Naravoslovci ji prisojajo 6000 let. Visoka je 46 m, obseg debla pa meri 54 m. Cipresa je še vedno lepo sveža in velja domačinom za nekaj svetega.

Slutnja se je spremenila v resnico. Alice Salt, 17-letna delavka v tovarni igrače v Leicesteru na Anglijskem je sanjala, da je izbruhnil v tovarni ogenj in da se je v dimu zadu-

apeljal pogovor. Na ta način je kmalu zvedel, da je zastavil nepridiprav pravkar gostilničarju puško in lovsko torbo in da je hotel zastaviti sedaj še psa; gostilničar pa, umazani oderuh, ni hotel o zastavi, kateri bi bilo treba dati dosti jesti, ničesar slišati.

Gospod ni zinil sprva nobene besede, svoji všečnosti nad psom, naročil pa je steklenico dobrega črešnjaveca, in pridno nalival brezposelnemu pomočniku. No, in po preteku ene ure je bila stvar urejena. Logar je dal dvanajst steklenic tovrstne pijače, pri kateri je bila sklenjena kupčija, potepuh pa je dal psa. V njegovo čast moramo priznati: ne lahko. Ko je dal psu vrvice okoli vratu, so se mu roke tako tresle, da se je zdelo, da se s to kupčijo ne bo nikdar sprijaznil. Hop je potrpežljivo čakal in občudoval na tihem krasnega psa, ki je bil čudovito lep kljub slabemu stanju, v katerem se je nahajal. Bil je star največ dve leti, barve je bil nekoliko bolj temne kot potepuh. Na čelu je imel belo liso, ki se je iztekala na desno in levo v kratko črto. Oči je imel velike, temne, blesteče, obrcbljene s svetlim obročkom, in dolga ušesa.

Logarju se je smejalo srce radi sijajne kupčije, ki jo je sklenil. Vstal je ter prijel vrvice, ki jo je potepuh s težavo zavezal in vprašal: »Kako mu je pa ime?« — »Imenuje se: Krumbambuli,« se je glasilo odgovor. — »Dobro, dobro, Krumbambuli! Pojdi sem! Boš šel? Naprej!« — Da, dolgo je klical, zvižgal, vlekel — pes ga ni ubogal, ampak je obrnil glavo k onemu, ki ga je še smatral za svojega gospodarja ter lajal. Oni pa mu je zaklical: »Pojdi!« in podčrtal

svoj ukaz s krepko brco, a pes je še vedno silil k njemu. Šele po dolgem boju se je posrečilo gospodu Hopu, da je uveljavil svojo oblast nad psom. Moral ga je zvezati ter spraviti v vrečo in nesti na hrbtu v par ur oddaljeno logarjevo hišo.

Po dveh dolgih mesecih je Krumbambuli šele spoznal, komu sedaj pripada, ko je bil šestkrat skoraj do smrti pretepen in po vsakem poizkušenem begu privezan z bodičasto ovratnico na verigo. Potem pa, ko se je popolnoma uklonil, kakšen pes vam je postal iz njega! Noben jezik in nobeno pero ne more popisati popolnosti, ki jo je dosegel ne le v izvrševanju svojega poklica, temveč tudi v vsakdanjem življenju kot vnet služabnik, dober tovariš, zvest prijatelj in čuvar. »Temu manjka samo še govor,« pravijo o drugih razumnih psih — Krumbambuli ni manjkal; vsaj njegov gospodar se je neprestano razgovarjal z njim. Logarjeva žena je bila naravnost ljubosumna na »Bulija«, kot ga je zaničljivo imenovala. Često je to očitala svojemu možu.

»Samo Buliju imaš vedno toliko povedati, meni pa ničesar. Ker govoriš vedno z živaljo, si pozabil govoriti z ljudmi.«

Logar je priznal, da je na tem nekaj resnice, a ni si znal pomagati. Kaj naj govori s svojo ženo? Otroci nista imela nikdar, krave nista smela imeti, krotka perutnina pa v živem stanju ne zanima lovca. V pečenem pa tudi ne preveč. — Za lovske zgodbe pa ni imela njegova žena nabenega smisla. Hop je končno našel izhod iz te zagate: namesto s Krumbambulijem je govoril o Krumbambuliju.

Tako sta minuli dve leti, in nekega

dne je prišla v logarjevo hišo grofica, žena njegovega gospodarja. Takoj je uganil, kaj naj bi pomenil ta obisk, in ko je dobra, lepa gospa začela: »Jutri, ljubi Hop, bo rojstni dan mojega moža...« jo je prekinil mirno, muzejčič se: »In zato bi rada dala Vaša milost gospodu grofu neko darilo. In prepričani ste, da bi bil najlepše darilo Krumbambuli.« — »Da, da, ljubi Hop.« Grofica je zardela od zadovoljstva nad to prijaznostjo ter začela takoj govoriti o hvalečnosti ter vprašala, koliko stane pes. — Stari lisjak logar se je natihem smejal, a gledal zelo ponižno in končno rekel: »Vaša milost! Ako bo pes v gradu ostal ter ne bo razgrizel vsake vrvi, raztrgal vsake verige, cziroma ako je ne bi mogel, da se ne bo ob poizkusih raztrgati jo, zadušil, potem ga imejte zastonj — zakaj z a m e potem nima več vrednosti.«

Poizkusili so, a pes se ni zadušil, zakaj grof je preje izgubil veselje do te trmaste živali. Zaman so ga skušali pridobiti z ljubeznijo, zaman so ga skušali ukrotiti s strogostjo. Vsakega, ki se mu je približal, je ugriznil in ni se dotaknil nobene jedi. Čez nekaj tednov je dobil gospod Hop sporočilo, naj pride po svojo žival. Takoj je šel ponj in svidenje je bilo nepopisno. Krumbambuli je blazno zalajal, skočil k svojemu gospodarju, mu položil sprednje tace na rame in lizal solze veselja, ki so lile staremu logarju po licih.

V tistem času je neka tolpa divjih lovcev ropala na najpredrznejši način nele v grofovih gozdovih, temveč po vsej okolici. Vodil jih je baje neki izprijen človek. »Rumeneč« so ga imenovali drvarji, ki so naleteli nanj v neki zloglasni, zakotni krč-

54

čila. Tako je pripovedovala staršem pri kosilu. Ponodilne je bla zopet na delo in pol ure pozneje se je res vnelo skladišče. Vse delavke so našle vrata in se rešile, le Alice se je zadušila v dimu in njeno sežgano truplo so našli med razvalinami.

Star krah. Pri izkopavanju starin v Egiptu je neki učenjak baje našel kos kruha, ki da je že 400 let star. Bil je še dobro ohranjen, ker je bil tako zavrt, kakor so zavrti egiptovski mrliči po grobnicah.

Ta je pa videl nekaj sveta! Kapitan Karol Kirchess, bivši častnik nemške vojne mornarice, se je 1. 1926 v družbi 4 prijateljev na mali jadralnici odpravil v svet. Prebrodil je 55.000 km v 689 dneh in 20 urah. V Hamburg se je vrnil na božje 1927, kjer so mu napravili svečan sprejem.

Pariski železice. Paris ima 6 milijonov prebivalcev in poje dnevno: 400 ton (ena tona je tisoč kg) mesa, do 200 ton perutnine, 400 ton rib, 40 ton jaje in surovega masla in 90 ton sira. Koliko se proda zelenjave, se ne da niti približno doimati. Treba pa je upoštevati,

ski vreli iz naročja zemlje, iz naspane, z lučjo in toploto prepojene zemlje, iz prsti, ki so jo gore rodile in planine iz svojih skala nadrobile. V solncu zapleše kosa in šviga kakor biserna kača nad travo semintje. Ni smrtna pesem naravi, pesem kose. Je le pesem novemu življenju, ki že poganja pod dozorelo travo. Ker na planinah smrt ni smrt, ampak novo življenje, bliže Bogu samemu in mu naravnost v oči rasto. Zato pa je Bog dal gorenjskim planinam poletje rovtov in poletje koscev in grabljic, dal večno pesem in sam vrisk, dal luči in solnce, kakor nobeni drugi zemlji ne in je ta gorenjski planinski svet svet božji. Kakor mehka, prosojna božja dlan je, vsak vrh je prst na njej, vsaka trata, vsak rovt majhna znojnica, ki skozi njo diše mati zemlja v zrak in solnce. Počivaš zato na rovtu kakor na božji dlani. Nate gleda nebo in raz njega Bog in se raduje lepote, ki jo je v poletnem snu razmetel na ta prelepi svet in pustil, da smeš stopiti nanj ti in na njem počivati!

Na vsakem rovtu so svisli za seno, poleg pa mala kočica kot kuhinja in shramba za posodje. Kar je Dolenjcu vinograd z zidanico, je Gorenjcu rovt s svislimi. Dolenjec hrani v zidanici vino, Gorenjec v svislih seno. Dolenjec pije v zidanici vino, Gorenjec solnce in božjo luč in vonjave posušenih rož in trav. Vrskata pa oba ves dan in prepevata, da odgovarja vrisk vrisku in pesem pesmi. Predno pa ležeta, eden v svisli na dehteče seno, drugi v zidanico na trdo posteljo, pa molita oba k istemu Očetu, ki je obema dal: enemu od ognja in opojnosti vina, drugemu od ognja in sladkosti in opojnosti luči in cvetja. Ker ljubi oba enako in je dal govoriti obema najlepše: slovensko. In tudi dal obema moliti enako: otroško. Ali Gorenjec ljubi Boga za darovane rože in trave bolj od Dolenjca: šel je više gori, bliže k Njemu, da

mu bolj iz bližine more gledati v dobrotljivo obličje. In morda je Gorenjcu dal Bog zato trdo besedo in hrastovo skorjo v zunanost in obraz, da se ne prevzame vsled božje bližine in ostane kakor otrok v svoji otroški jecavi!

Z drugimi so tudi Hribarjevi v rovtu pod Jeklom. Najete imajo, ker oče in Janez sama košnje ne zmoreta, Cilka ne sama spraviti in grabiti. Mati so ostali doma za varihinjo. Zato so dali Cilki gospodinji na rovtu po mili volji in Janez pravi, da zna bolje od matere. Se pa tudi žene, da je veselje ž njo. Treba je. Saj mora skrbeti za roke, ki so vajene težko vzdigovati in jim prazna žlica ne gre rada v usta, ker je roka niti ne čuti ne. Zato pa tudi hvalijo Cilkinu gospodinjstvo kar vsi vprek: Tinica, Polonica, Metka, Micka; pa še bolj Janez, Miha, Ciril, Štefan. Še očetu uide vesel pogled po otroku in se jim srce smeji, ko se kosajo z mladimi in se ženo ko dvajsetleten za koso v breg in je red za njimi kakor z britvijo pokošena.

Danes so pokosili in posušili gornji del desne plati. Pa ne samo to. Vse je že v svislih. Kako so pa tudi vlačili fantje vlake proti svislim. Vse močnejše vejevje na spodnji strani je okleščeno in veje porabljene za vlake. Vidiš, ravno se pelje Štefan z zadnjo vlakom. Krepko drži daljši veji v močnih dlaneh, za njim pa se pelje na vejah cela gora sena, da misliš, zdaj zdaj se bo zavalilo nanj in ga pokopalo pod seboj. Toda Štefan trdno drži nazaj v seno naslonjen in spretno drsi v izgajenih čevljih vprek proti svislim. Če ga gledaš, meniš, da mu mora brzina vzeti sapo. Ali čuj; Štefan ti še vriska spotoma kakor bi bilo vozil in pri svislih okrene celo vlakom tako, da bi mu bil komaj kos kolesar na ravni cesti!

Pričeli so se zbirati okrog bajte. Iz nje se ne

mi pri čaši žganja, lovci, ki so mu tu in tam prišli na sled, a ga niso mogli nikdar ujeti in končno njegovi odjemalci, ki jih je imel pač nekaj v vsaki vasi.

Bil je pač najpredržnejši divji lovec, ki je delal velike preglavice poštenim lovcem. Jasno je bilo, da je strokovnjak v tem poslu, sicer ne bi s tako gotovostjo izbral divjačine in se tako spretno izognil vsem zanjkam, ki so mu jih nastavili.

Neverjetno veliko škodo so povzročali ti tatinski lovci v gozdu in pri divjačini. Vsi uslužbenci so bili skrajno razburjeni. Zato se je le prečesto dogajalo, da so revne ljudi, ki so jih zalotili pri kaki malenkostni gozdni tatvini, kaznovali mnogo bolj strogo, kot bi se to sicer zgodilo in kot bi bilo primerno. Ljudje v vaseh so bili radi tega zelo jezni. Nadgozdarju, ki je bil najbolj osovražen, so prihajala različna svara, da so divji lovci baje prisegli, ob prvi priliki se maščevati nad njim. Toda nadgozdar je bil pogumen mož in se ni zmenil za te grožnje, temveč je še bolj poskrbel za to, da so nastopali njegovi pomočniki z brezobzirno strogostjo.

Nekoga junjskega jutra je baš zopet uadzoroval po gozdu.

Na koncu grofovskega gozda je stala skupina lip, ki so bile baš v najlepšem cvetju. In ducat malih paglavcev se je spravilo na to cvetje. Kot verice so skakali po vejah krasnih dreves, lomili vejice in jih metali na tla. Dve ženski sta urno pobirali vejice in jih stlačili v košare. Nadgozdar se je ob tem neizmerno raztogotil. Ukazal je hlapcem, da so stresli dečke z dreves brez ozira na višino, kjer so stali. Dočim so ti s krikom in vikom popadali na

tla ter se vsi potolkli, je sam lastnoročno pretepel obe ženski. Hop, ki je bil tudi poleg, je v eni izmed žensk spoznal malo vredno deklino, ki je bila baje zaročenka »rumenca«. In ko so vzeli v zastavo košare in rute žensk ter klobuke fantov, je dobil Hop naročilo, naj jih preda sodišču.

To je bil zadnji ukaz, ki ga je izrekel nadgozdar. Teden pozneje ga je našel Hop pri treh lipah — mrtvega. Iz položaja, v katerem se je nahajal mrtič, je bilo razvidno, da je bil privlečen nalašč sem. Ležal je na odlomljenih vejah, okoli čela je imel gost venec iz lipovega cvetja in prav takega tudi na prsih. Poleg njega je ležal njegov klobuk, tudi napolnjen z lipovim cvetjem. Tudi lovsko torbo mu je morilec pustil, vzel je ven le vse nabojne in namesto teh vtaknil vanjo lipovo cvetje. Tudi lepa nadgozdarjeva puška je manjkala, namesto nje je ležal tu klavern pihalnik. Ko so pozneje našli v prsih umorjenega kroglo, se je izkazalo, da je bila iz pihalnikove cevi. Ob pogledu na to našemljeno truplo je Hop obstal, kot okamenel od groze. Niti prsta ni mogel dvigniti in možgani so mu kar otrpnili. Sprva je nepremično stremel predse, ničesar ni mislil in še čez nekaj časa se je zganil, kot da je nekaj zapazil, in se tiho vprašal: »Kaj pa ima pes?«

Krambamboli voha mrtvega moža, kot brez uma teka okoli njega, ter voha po tleh. Zavrli, veselo zalaja in se obnaša prav tako, kot bi se vzbudil v njem davno umrli spomin...

»Sem,« kliče Hop, »pridi sem!« In Krambambuli uboga, a zre v svojega gospodarja z največjim razburjenjem in — kot se je logar običajno izražal — mu reče:

»Prosim te, ali ne vidiš ničesar? Ali ničesar ne vohaš?... O ljubi moj gospod, poglej vendar, povohaj vendar! O gospod, pridi, pridi sem!« ... In z gobcem je otipal logarjevo koleno, se nato splazil nazaj k truplu ter skušal dvigniti težko orožje, ga zgrabiti z gobcem, hoteč ga odnesti.

Logarja je spreletel mraz in razna domnevanja so vstala v njem. A ni bila njegova naloga, da bi to stvar razrešil. Šel je k sodišču in javil svojo grozno najdbo.

Minil je ves dan, preden so bile izvršene vse formalnosti, ki jih predpisuje zakon pri takih nesrečah. Preden je šel zvečer tega dne Hop k počitku, je poklical psa.

»Moj pes,« mu je rekel, »sedaj so vsi orožniki na nogah in iščejo zločinca. Ali naj prepustimo drugim, da bodo spravili s sveta tega lopova, ki je ustrelil našega nadgozdarja? — Moj pes pozna ničvrednega potepuha, pozna ga, da, da! Toda tega ne sme nihče vedeti, tega nisem nikomur povedal... Ne pade mi v glavo, da bi svojega psa vpletel v to stvar!« ... Sklonil se je h Krambambuliju, ki je sedel ob njegovih nogah, položil svoja lica na njegovo glavo ter ga ljubkoval, dokler ga ni premagal spanec.

Hop je vse naslednje dni neprestano hodil s svojim psom v bližini dotičnih lip.

Deseti dan po nadgozdarjevi smrti je prvič zopet mislil par ur na nekaj drugega, kot na nadgozdarja. Označeval je drevesa v grofovem gozdu, ki naj bi bila v kratkem posekana.

Ko je končal svoje delo, si je vrغل puško čez rame in šel po najkrajši poti proti lovišču v bližini lip. V trenutku, ko je hotel stopiti na stezo, se mu je zazdelo,

kadi več, ker je že do žerjavice pogorelo in je večerja že kuhana. Cilka je pognila široko senensko rjuho po travi, pripravila za osem oseb žlice in vilice ter vsakemu kos rženjaka, pa kozarec za mošt. Fantje se šaljijo, dražijo dekleta, ona jim vračajo in kličejo Cilko na pomoč, če le katera ne more prav fantiove pregrizniti. In če še Cilka ne zmore, ali ne utegne, pritegnejo v pomoč očeta Hribarja, še rajši pa Janeza, ki mu nocoj teče jezik kot že davno ne.

Posedejo okrog rjuhe. Vsak na svoje mesto, že včeraj določeno. Oče molijo naprej, drugi za njimi. »Ja, Cilka, ali bomo kar za vbogajme sedeli?« vpraša Janez v bajto.

»I kako ste nepočakani, Janez; saj že nesem,« odgovarja Cilka in prinese skledo suhe juhe z rižem zakuhane. Moški ležejo, ker pravijo, da se da leže lepše zajemati, dekleta sede okrog. Brž je skleda prazna. Metka jo odnese, Cilka pa prinese na lesenem krožniku razrezanega suhega mesa, v eni skledi štrukljev in v drugi solate. Metka nalije v kozarce mošta. Kakor so pridni pri delu, so še bolj spešni pri jelu in gotovo se sam Bog Oče veseli zdravega teka mladih in starih. Zato s solnčnimi zlatimi žarki tako rožnato pozdravlja raz triglavsko stran, čeprav v rovt že zvečijo drevesa dolge in temne sence.

Ko so že pri koncu z večerjo in je tudi Cilka s posebnim krožnikom prisedla v družino, se gori pod robom utrga izza drevja velika moška postava in gre po senci naravnost proti družini. Prvi ugleda prihajajočega Janeza, ki leži na spodnjem koncu.

»Ej, ali ni Tilen tamle gori?«

Vsi pogledajo v naznačeno smer.

»Seveda je,« pritrdi eden kot drugi in vsem se na obrazih pozna, da jim je dobrodošel.

Janez ga povabi z roko in glasom:

»Blíže, Tilen, bliže; še je za enega prostora! In ravno zate nam je še ostalo!«

»Dober večer,« pozdravi došli. »Ne vem, če vam je toliko, da bi bilo zame dovolj! Jem za dva, kajne, Cilka?«

»Mislim, da mi ne sprazniš zaloge. Smo po dobravsko založenih odgovarja dekle, vstane in mu stopi naproti. V Tilnovih očeh nekaj zagori in Cilka ve, da ji prinaša od Matevža pozdrave.

Oče povabijo:

»Daj no, Tilen, pa prisedi, boš vsaj še kozarec malo obližnil, saj se ti bo prileglo.«

»Nič ne rečem. Zeja me, čeprav še ne hodim dolgo.«

»Ali si čez prišel?« vpraša Štefan.

»Že davi. Vračam se z Dobrave. Bil sem že blizu Jeklovega vrha, ko sem slišal vriskanje tu doli, pa sem si mislil, da ste gotovo v rovtu, ker je Dobrava skoro prazna.«

Cilka ve, da je doma iskal, a ker jo ni našel, je prišel naravnost sem, ko so mu mati povedali, da je dekle v planini.

Tilen prisede in prigrizne. Oče mu nalijejo mošta in Tilen krepko potegne.

»Lepo pot boš imel nocoj,« meni Miha, »lej, že gre luna gor!«

Res je solnce že zašlo in lunina svetloba že lije čez Mežakljo v rovt.

»Nič ne rečem, me vsaj strah ne bo.«

»Tebe? Ali je tebe sploh kdaj bilo strah?« vpraša Janez.

da se prodajo ogromne množine živil tudi po branjarijah in v neposredni kupčiji med proizvajalci in kupovalci.

Koliko se je zidalo v Zagrebu po vojni. Zagrebški listi objavljajo, da je bilo zgrajenih po vojni v Zagrebu 1582 novih stanovanjskih hiš z 12.155 sobami. Od teh hiš je 36 štrinadstropnih, 13 trinadstropnih, 121 dvonadstropnih, 476 enonadstropnih in 816 pritličnih. Tudi v l. 1928 bodo precej zidali. Samo mestna občina namerava sezidati novih hiš za 450 stanovanj.

Število katoličanov v Angliji se je v letu 1926 povečalo za 87.445 duš.

1.500.000 frankov podpore je dala francoska vlada tamošnjim športnim društvom.

Posebno veselje do kina imajo vlomilci, ki v raznih predstavah prar nazorno kaže, kako se uspešno krađe.

Madžarska je pridelala v l. 1927 na 2.700.000 orahov pšenice in drugega krušnega žita. Ako odštejemo domačo uporabo in seme, ostane za izvoz skoro 9 milijonov slofov. Do konca 1927 pa so Madžari izvozili šele 3.200.000 centov.

V vsako hišo Domoljuba!

da je v listju nekaj zašušelo. Takoj nato pa je zopet zavladovala globoka tišina. Skoraj bi že mislil, da ni nič posebnega, ako ne bi pes tako čudno strmel tja. Stal je z naperjeno dlako, z iztegnjenim vratom, z dvignjenim repom in prisluškoval. Oho, si je mislil Hop, čakaj tiček, ako si ti! — stopil je za neko drevo in napel petelina na puški. Burno mu je bilo srce, dih mu je skoraj zastal, — ko je nenadoma, za božjo voljo! — stopil »rumenec« na stezo. Dva mlada zajca sta visela na njegovi torbi in na rami je imel — nadgozdarjevo puško. Toda logar Hop ni streljal niti na najslabšega človeka, ne da bi mu preje zaklical. Z enim korakom je skočil na stezo in zavpil: »Udaj se, lopov!« In ko je tatinski lovec v odgovor snel puško z rame, je logar sprožil... Vsi svetniki — puška je zaprasketala, namesto počila. Predolgo je stala nabita v vlažnem gozdu ob drevesu — zato je odpovedala.

Tudi oni ni imel sreče. Zbil je logarju je klobuk z glave. A to je bil njegov zadnji naboj v puški in za prihodnjega je baš vlekel naboj iz torbe...

»Zgrabil!« je zamolklo zaklical Hop vojaki psu: »Zgrabil!« In:

»Sede, pojdi sem. Krambambuli!« je vabil tam preko nežni, prijazni — oh, stari, zmani glas...

Pes pa — —

Kar se je sedaj zgodilo, se je zgodilo mnogo hitreje, kot je to možno povedati.

Krambambuli je spoznal svojega pravega gospodarja in planil k njemu, do — srede poti. Tedaj je zažvižgal Hop in pes se je obrnil; »rumenec« je zažvižgal in pes se je zopet obrnil in obračal se je obupno na enem mestu v enaki razdalji do logarja in do tatinskega lovca, obe strani sta ga vlekli, vabili...

Končno se je uboga žival v obupnem boju odločila... lajaje, cvileč, s trebuchom ob tleh, z dvignjeno glavo, kot bi klicala nebo za pričo svojim duševnim mukam, in se plazila — k svojemu prvemu gospodarju.

Ob tem pogledu je v Hopu zavrela kri. S tresočimi se prsti je napel petelina — z mirno gotovostjo je pomeril. Tudi »rumenec« je pomeril nanj.

Dvoje strelav je padlo. Logar je zadel, divji lovec je zgrešil.

Zakaj? Ker je — v trenutku, ko je sprožil — skočil pes radostno k njemu. »Žival!« je zasikal, pačel vzraket in se ni več ganil.

Logar se mu je počasi približal. Dovolj ima, si je mislil, vsake krogle škoda zanj. Kljub temu je znova nabasal puško. Pes je sedel pred njim, cvilil in ga gledal. In ko je lovec nabasal puško in jo vzel v roke, se je vršil med njima pogovor, katerega ne bi nihče razumel, ako bi tudi bil namesto mrtvega kak živ človek poleg.

»Ali veš, za koga je namenjena ta krogla?«

»To si lahko mislim.«

»Ubežnik, verolomnik, ki si prelomil zvestobo!«

»Da, gospod, da.«

»Bil si moja radost. Sedaj je vse končano. Ne maram te več.«

»Razumljivo, gospod,« in Krambambuli je legel, položil glavo na iztegnjene sprednje noge ter gledal logarja.

»Da, ko bi ga ta prokleta žival vsaj ne pogledala. Napravil bi hitro konec ter prihranil sebi in psu mnogo muk. Tako pa ni bilo mogoče! Kdo bi mogel usmrtiti bitje, ki človeka tako gleda.« Gospod Hop je izrekel pol ducata kletvic, eno hujšo kot drugo, si vrغل puško na rame, vzel lovca še mlada zajca in odšel.

Pes mu je sledil z očmi, dokler ni zginit med drevesi. Nato je vstal in po gozdu se je razlegalo njegovo kosti in mozeg pretresujoče lajanje. Nekaj časa se je vrtel v krogu, nato pa je zopet sedel k mrliču. Tako ga je tudi našla sodna komisija, ki jo je pripeljal Hop. Krambambuli se je umaknil nekaj korakov nazaj, ko so pristopili gospodje. Eden izmed njih je rekel logarju: »Saj to je vaš pes!« — »Pustil sem ga tu za stražo,« je odgovoril Hop, ker ga je bilo treba povedati resnico. — A resnica je prišla na dan, ko so naložili mrliča na voz in ga odpeljali. Zakaj Krambambuli je stopal za vsem s povešeno glavo. Še prihodnji dan ga je videl sodni sluga, kako je taval okoli iztvašnice, v kateri je ležal »rumenec«. Brenil ga je in mu rekel: »Pojd domov!« — Krambambuli mu je pokazal zobe in zbežal, kot je menil mož, v smeri proti logarjevi hiši. A tja ni prišel, temveč je začel živeti klaverno, potepuško življenje.

Podivjan, do kosti shujšan, se je pripilazil nekoč do revnih hišic na koncu vasi. Nenadoma je planil k nekemu otroku, ki je stal pred zadnjo kočjo in mu hlastno iztrgal košček trdega kruha, ki ga je otrok glodel. Otroč je ves preplašen obstal, toda majhen kužek je planil iz hišice in zalajal nad roparjem. Ta je takoj izpustil svoj plen in zbežal.

Istega večera je stal Hop pri oknu in zrl v svetlo, poletno noč. Zdelo se mu je, kot da vidi onstran travnika ob robu gozda psa, predmet svoje prejšnje sreče, — kako je sedel ter nepremično in hrepeneče zrl — najzvestejši med zvestimi, brez gospodarja!

Logar je legel k počitku. Toda šez nekaj časa je vstal, stopil k oknu — psa ni bilo več. In zopet je legel k počitku, a ga ni našel.

Ni več vzdržal. Naj se zgodi, kar hoče! Ni mogel več prestati brez psa. Poiskal ga bom in pripeljal domov, si je mislil. In ob tem sklepu se je kar prerodil.

Takoj ko se je začelo svažiti, se je oblekel, naročil svoji ženi, naj ne čaka nanj s kosilom ter odšel ven. Ko pa je stopil iz hiše, se je noga zadela ob onega, ki ga je hotel iti iskat v daljavo. Krambambuli je ležal mrtve pred njim, z glavo na pragu, katerega se ni upal več prestopiti.

Logar ga ni nikdar prebolel. Najboljši trenutki so bili oni, v katerih je pozabil, da ga je izgubil. Zatopljen v radostne misli je začel: »Kaj dela moj Krambam...« A sredi besede je obstal, zmajal z glavo in z globokim vzdihljajem rekel: »Škoda psa!«

Za posestvo Travno goro iščem LOGARJA, oženjenega, toda ne z otroci, ki hodijo še v šolo, ker je šola predaleč. V pošteve pridejo le taki prosilci, ki imajo logarski izpit in dolgoletno prakso v vseh panogah gozdnega lova, so večji živinorej, kmetovanja in gostilniške obrti. Nastop s 15. aprilom t. l. — Dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 12.

Meh za smeh.

Gospodinja je z ostrim pogledom motrila vandrova, ki je prosil za nekaj kosila. »Ako se ne motim, ste vi oni, ki je lansko zimo obljubil, da bo za dobro kosilo ves sneg okoli hiše odmetal. Ko se je pa najedel, je pa izginil?«

»Prav ste zadeli,« je odvrnil vandrovec potr, »toda vest me je pričela peči, zato sem sedaj kljub neznosni vročini prišel, da izvršim, kar sem tedaj obljubil.«

* * *

Gospod profesor je šel na sprehod in v rokah držal časopis. »Katerega dne pa smo danes?« je vprašal znanca, ki mu je prišel nasproti.

»Saj imaš časopis v roki, tam poglej.« Gospod profesor pa je zmajal z glavo: »To ne gre. Ta časopis je od včeraj.«

* * *

»Vi natak, ali ste malo gluhi?«
»Da, žal da sem nekoliko, gospod.«
»Zato torej. Veste, jaz sem naročil meseno klobaso, ne leseno.«

* * *

Sodnik: »Iz kakšnega razloga ste v razstavi ukradli sliko zimska pokrajina?«
Obtoženec: »Zato, ker mi je bilo tako zelo vroče.«

* * *

Profesor (dijaku): »Ali imate brate?«
Dijak: »Da, enega, gospod profesor.«
Profesor: »Čudno. Vaša sestra je pa včeraj trdila, da ima dva.«

* * *

Tramvajski voz je bil zaseden, ko je vstopila neka mlada dama ter morala seveda stati. Gospod, ki je sedel v kotu, je vstal ter prijazno rekel: »Gospodična, sedite vi, prosim.« Ta pa je neprijazno odvrnila: »Hvala, jaz se nikdar ne vsemem na pogret sedež.« »Mar mislite gospodična, da si bom radi vas kos ledu zatlačil za hlače.«

* * *

Neka vdova je dala na nagrobni kamen vklesati tele besede: »Počivaj v miru — dokler ne prideš za teboj.«

* * *

Učitelj: »Koliko je polovica od pet?«
Mihec (svojemu sošolcu v klopi): »Če rečem tri, je preveč, če rečem dve, je premalo. Zato je bolje, da nič ne rečem.«

* * *

Neki potnik je prišel v hotel, v katerem je nameraval dalj časa ostati. Izbral si je najlepšo sobo, nato pa je stopil k vratarju, da se vpiše v tujsko knjigo. Ko je knjigo odprl, je uzrl stenico, ki je ležla ravno na onem mestu, kjer bi se imel vpisati. Zaprl je knjigo ter dal svoje stvari prinesiti zopet iz sobe. Vratarju pa je rekel: »Ne bom tu ostal, zakaj tega ne bode te zahtevali od mene, da bi stanoval v hotelu, v katerem pridejo stenice kar v knjigo poizvedovat, kje bo kdo spal.«

* * *

Mati in hčerka sta šli v gledališče in ko je bil na vrsti posebno lep napev, je mati opazila, da si je hčerka zavezala v vogal žepnega robca voz. »Čemu pa to delaš?« jo vpraša mati. »Zato, da se bom spomnila na to melodijo.«

Zahvala. Podpisana se zahvaljujem tem potom »Ljudski samopomoči« v Mariboru za takoj izplačano podporo po smrti gospe **Neže Schneberger**, s katero podporo mi je bilo mogoče poravnati pogrebne in druge stroške. Priporočam to društvo vsakomur najbolje za takojšnji pristop. - Maribor, 3. IV. 1928. — **Uršula Bosner**.

Prodaj več starih **vrat in oken**

ter oklep za večna vrata, kakor tudi dva voza (1 mali na 4 kolesih, drugi zapravljenček), stelaže, pulte, čevlje, perilo in različno blago, peč za požiganje kave, štedilnike, dva za vžigati, dva mizna. **Alešovec Peter, Kranj 99.**

Pouk v krojnem risanju

in prikrojevanju damskih oblek daje redno — za dom in poklic — edino strokovno izprašano učiteljica in lastnica modnega salona **ROZA MEDVED, Ljubljana, Mestni trg 24** (nasproti rotovža). — Uspeh pouka zamenjen. — Učenkam z dežele se preskrbi stanovanje in hrana po zmerni ceni. — Istotam se izdelujejo vsakovrstni kroji po meri.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potreščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Hlapca 18—25 let starega, sprejme m m takoj. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava pod št. 2572.

Učenca za mizar-ko obrt sprejme **Janez Učar** mizar v Nožicah t. p. Radomlje.

Oskrbnika rabim na postelju pri Polhovem Gradcu. Prednost in dober zaslužek ima ogle. — **Karel Mayer, Vrhnika.**

Dva učenca sprejme parna pekarna. **P. Alešovec, Kranj.**

Prodaj hišo novo pred par leti, 2 sobi, kuhinja, sadni vrt, njiva in vse pritlikline — Cena po dogovoru. **P. Porenta, pošta Št. Vid Glinica.**

Hiša gozd. za 16 mernikov setve njiv in travnikov za 6 voz sena se proda po nizki ceni in zelo ugodnimi pogoji v četrt ure od Cerknice pri Raketu oddaljeni vasi. Poitve se v trgovini Martindič v Cerknici.

Dekla za vsa kmečka dela na večjem posestvu, se sprejme takoj. Naslov v upravi pod št. 2757.

Učenca za kamnoseški obrtsprejemem takoj. Hrana in staoovanje v hiši. — **Jernej Levec, Vel. Mengeš 54.**

Vajenca krepkega, za žagarsko in mlinarsko obrt, krštan-skih kmečkih staršev, z vsjo oskrbo sprejemem. Naslov v upravi pod št. 2793.

Dva vajenca za livarsko obrt v okolici Gameljne se sprejmeta. — **Livarna Zobeč-Zidan, Gameljne, Št. Vid nad Ljublj.**

Kupim žago naravno mož. Ponudbe z opisom in ceno na **Martin Krulnik, Zirovski vrh, p. Gorenja vas Š. L.**

Pastir in majerica iščeta službe pri večji množini goveje živine. Naslov v upravi pod št. 2876.

Posestvo okolo 5 orazlov, kupim. Ponudbe na **Miha Bogataj** na upravo pod št. 2863.

Lepo posestvo v lepem kraju se takoj prostovoljno proda. Redi se lahko 10 kom. živine. Posloppje zadostno in v redu. — **Anton Radej, posestnik, Malikamen št. 24, p. Rajhenburg ob Savi. Cena nizka.**

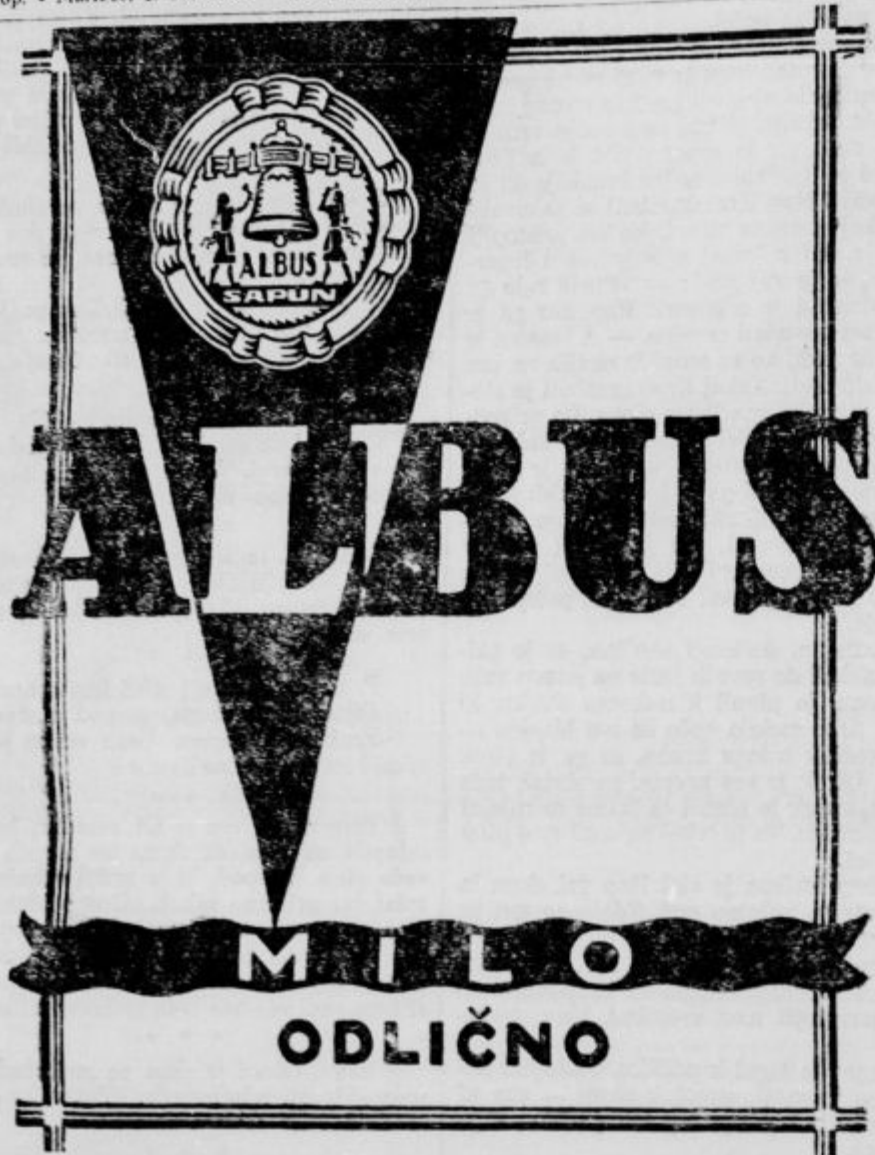
Učenca krepkega in zdravega poštenih staršev, sprejemem takoj za kovaško obrt za sekire. Matevi **Krmelj, sekiral kovač, Log. p. Škofja Loka.**

Ugodna prilika za pomlad!

Zaradi popolne opustitve finih volnenih, modernih in navadnih vrst blaga se iste razprodajo po najnižjih cenah. Cene po dogovoru. V zalogi tudi vsakovrstna moderna svila, konfekcija in perila. Nihče naj ne zamudi ugodne prilike!

Trgovina MARIJA ROGELJ LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 26.

Nad nikomur se ne jezi! Če se nad kom jeziš, kaznuješ njegove napake na sebi.

Ali se hočete osvoboditi svojega

revmatizma in trganja?

Znadjive, skeletne bolečine v udih in členih, otrkli udje, izkujene roke in noge, trganje, bodljaji, zbadanje po raznih delih telesa, da celo slabe oči, so posledice revmatičnih in protinčnih bolečin, ki jih je treba odstraniti, ker bo sicer bolezen vedno bolj napredovala.

Ponudim Vam

zdraviljenje s pijato, ki bo odstranila, razredčila vodno kislino, pospešila prebavo in izločevanje, torej ne takozvano splošno ali tajno sredstvo, marveč izdelek, ki ga nam sudi v blagor bolnega človeka dober mati narava.

Vsakomur poskušnja zastoni!

Pišite mi takoj in prejeli boste od izločnitva, ki jih imamo v vseh delcih, popolnoma zastoni in izrazko poskušnja s posušnim zavojem. Sami se boste lahko prepričali o neškodljivem in hitrem učinkovanju sredstva!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalterstr. Nr. 5. Abt. 17.

Neomejena varnost!

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

Knafljeva ulica št. 9, eno minuto od glavne pošte, najstarejša hranilnica v Jugoslaviji (ustanovljena l. 1820) **zdaj lasť Ljubljanske oblasti**, katera jamči za vse njene obveze z vsem svojim premoženjem in davčno močjo, sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju ter izposoja denar glasom štatuta na hipoteke in menice po zelo ugodni obrestni meri. Vloge v naši hranilnici so proste rentnega davka. Stanje vlog koncem decembra 1927 je znašalo okroglo Din 50.000.000.—.

Zahvala Podpisani se zahvaljuje »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani«, da mu je zavarovalnino ob priliki požara njegovih gospodarskih poslopij polno izplačala in jo s tem vsem toplotno priporoča. — Gorenja vas pri Ribnici, 20. 3. 1928. — Bernard Pucelj.

Francoska linija - French Line Cie. Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki.

Havre—Newyork samo 5 1/2 dni čez morje.

V Južno Ameriko, Argentino, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Mar-itje: Cie. Chargeur Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes.

Izvršna brana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
in samo na debelo

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kopaški premog vseh vrst

Koks, livarniški, plavžarski in plinski

Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. o Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, I. nadstr.

IZJAVA!

Ker se širijo neutemeljene govorice, da ne prodajam več mrtvaških krst, izjavljam tem potom, da imam na zalogi vedno krste vsake vrste po zmernih cenah. — Terezija Prestri, Radovljica.

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela „Union“.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

Pri „Češniku“

Ljubljana - Lingarjeva, Stritarjeva ul.

Najlepši in najboljši nakup blaga za ženske in moške obleke. Največja izbira svilnatih rut in šerp.

Oglejte si zalogo!

Predno gradite

vodno kolo

zahtevajte ponudbe za

vodne turbine

od tvrdke **G. F. Schneiter**, podjetje za gradnjo vodnih turbin. Škofja Loka

Ali so to členki?

roke? →

noge? →

oči? →

ušesa? →

nos? →

zobje? →

glava? →

Ali je celo telo, katero Vas muči in povzročuje boli? Ako Vas drži v grlu, ako čutite mrzlotu v nogah, tedaj je dana tudi Vam prilika, da se osvedočite, v kako kratkem času lahko odstranite s starim priljubljenim narodnim sredstvom in kozmetikom, ki so ga rabili že naši dedje, lepodiršim „Fellerjevim“ „Elsafluidom“ te Vaše muke. Čutite se li česče duševno in telesno trudne, prehlajene, hripave, nahodne, pojavljajo se Vam li česče revmatične bolezn in se čutite slabe, tedaj bodete tudi Vi potom drgnjenja, mazanja in pranja s „Elsafluidom“ odpravili to zlo. Nekoliko kapljic tudi za notranjo uporabo! To preprečuje zelo določna nerazpoloženja in prija izvanredno.

V lekarnah in tozadavnih trgovinah zahtevajte povsod pravi Fellerjev „Elsafluid“ v poskusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnih po 9 Din, ali specialnih po 26 Din. Ako naročite direktno po pošti, tedaj Vas stane 9 poskusnih steklenic ali 6 dvojnih ali 2 specialni 62 Din s omotom in poštnino vred. Nasprotno pa 27 poskusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih samo 139 Din. Naslov označite jasno: lekarnarju

EUGEN V. FELLER, STUDICA DONJA
Elsatrg 16, Hrvatska

Samo od 1. do 8. aprila! Izredna ugodnost!

Otroški čevlji od 18.— do **50.— Din**
Fantovski čevlji od 50.— do **135.— Din**
Moški boks čevlji od 115.— do **230.— Din**
Ženski spangerji, „Novost“ za to sezono **125.— Din**

Ostale vrste ženskih in moških čevljev, gamaš, copat, tašk po izberu po najugodnejših cenah. Cene so pod konkurenčnimi cenami. Ogled novih fazon po izrednih cenah prost, nakup neobvezen.

Detajlna prodaja čevljev tvrdke Carl Polak d. d.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 23. (dvorlišče).

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 120 milijonov Din.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

Denar

si prihranite, ako kupite dobro blago za obleke in perilo; to pa le zato, ker

najdete

v občno znani, nad 50 let obstoječi trgovini

R. Miklauc
„Pri Školu“ Ljubljana

za veliko strokovno odbrano zalogo prvovrstnega kamgarna za moške obleke, fino svilen, volnen in perilno blago za ženske obleke, kakor tudi vse druge vrste blaga. — Postrežba zanesljivo poštna. Naročila po pošti se takoj izvršijo.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 skat. 46 Din. 10 skat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4

Predivo

od otrtega lanu in konoplje, kupujemo v vsaki množini in plačamo najvišje cene.

Tovarna špaga in mehanična vrvarna — GROSUPLJE.

Najceneje se oblečete, ako kupujete gotove moške in deške obleke domačega izdelka pri **JOS. OLUP** — Ljubljana, Stari trg št. 2, ki ima v zalogi tudi sukno in blazevino iz svetovnoznanih čeških tovarn ter vsakovrstne pletenine, jumperje, jopice in perilo. — Obenem se priporoča znana gostilna »**POD TRANČO**« kjer se točijo najboljša štajerska in dolenska vina.

KLOBUKE

najnovejše, v najrazličnejših barvah in oblikah, v veliki izbiri po nizkih cenah Vam nudi

JOS. POK nasl. M. Bogataj, klobučar, Ljubljana, Stari trg 14.

Sprejemajo se klobuki v popravilo.

Orožje Brovningi, pištole za strašenje psov, samokresi, puške, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj. **F. K. KAISER**, puškar, LJUBLJANA, Selenbarгова ulica šte. 6.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Brzjav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000.—, vloge nad Din 300,000.000.—.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje - stopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Izdajatelj: Dr. Frane Klotovec.

1*

Urednik: Frane Zabret

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.